

Izvještaj o transparentnosti 2022

EY Montenegro

EY

Building a better
working world

Sadržaj

Poruka rukovodilaca	2
O nama	4
Pravna forma, struktura vlasništva i upravljačka struktura	5
Organizacija EY mreže	5
Kreiranje dugoročne vrijednosti za društvo	6
Posvećenost odzivom kvalitetu revizije	11
Infrastruktura koja podržava kvalitet	11
Usvojene profesionalne vrijednosti	14
Interni sistem kontrole kvaliteta	17
Prihvatanje klijenata i nastavak saradnje	19
Vršenje revizije	20
Pregledi i konsultacije	23
Rotacija partnera i duga povezanost	25
Program kontrole kvaliteta revizije	26
Eksterne kontrole kvaliteta revizije	26
Analiza utvrđivanja uzroka	27
Usklađenost sa zahtjevima regulative	27
Procedure poštovanja nezavisnosti	30
Ulaganje u izuzetne talente i kontinuirano obrazovanje	33
Razvoj zaposlenih u EY	33
Prihodi i naknade	38
Finansijske informacije	38
Naknade partnerima	38
Dodatak 1: lista klijenata revizije koji su društva od javnog interesa	39
Klijenti revizije EY Montenegro koji su društva od javnog interesa	40
Dodatak 2: Izjava o nezavisnosti	42
Dodatak 3: spisak registrovanih EYG kompanija članica	43

Poruka rukovodilaca

Ivan Rakić
EY Montenegro
Rukovodeći partner za Crnu Goru

Nikola Ribar
EY Montenegro
Partner za reviziju
Izvršni direktor

Dozvolite da Vam predstavimo Izveštaj o transparentnosti društva Ernst & Young Montenegro d.o.o. Podgorica („EY Montenegro“) za 2022. godinu. Uvažavamo činjenicu da naše zainteresovane strane žele da razumiju šta preduzimamo u cilju unapređenja kvaliteta revizije, upravljanja rizikom i očuvanja svoje nezavisnosti kao revizora. Ovaj izvještaj predstavlja jedan od načina na koji želimo da podijelimo sa Vama, našim zainteresovanim stranama, šta činimo po svim ovim pitanjima.

Naš glavni prioritet i dalje je sprovođenje visokokvalitetnih revizija, a srž naše ambicije je da služimo javnom interesu sprovođenjem nezavisnih procjena rizika i identifikacijom mogućnosti kako bi se povećalo povjerenje u poslovanje i tržišta kapitala, kao podršku održivom, dugoročnom stvaranju vrijednosti. Revizori igraju važnu ulogu u funkcionisanju tržišta kapitala širom svijeta kroz promociju transparentnosti i podržavanje povjerenja investitora. Kompanije, regulatori i druge zainteresovane strane računaju na nas da ćemo pružiti kvalitet na svakom angažovanju.

EY je fokusiran na ulaganje u alate koji nam omogućavaju poboljšanje kvaliteta rada, stvarajući najefikasnije timove i gradeći povjerenje kroz revizije koje obavljamo.

Reputacija EY Montenegro zasniva se i temelji na pružanju visokokvalitetnih, profesionalnih revizorskih usluga, objektivno i etički prema svakoj kompaniji kojoj radimo reviziju.

Nastavljamo da prihvatamo ciljeve transparentnosti Zakona o reviziji Crne Gore, koji zahtijevaju od statutarnih revizora privrednih društava od javnog interesa (PIEs) da objavljuju godišnji Izveštaj o transparentnosti. Izveštaj o transparentnosti za 2022. godinu je u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore i pokriva poslovnu 2022. godinu kao i sve nedavne značajne događaje.

U ovom izvještaju možete više saznati o našoj posvećenosti održivom kvalitetu revizije (SAQ), na koji način uslužujemo profesionalne vrijednosti, o vršenju revizija i internih kontrola kvaliteta, kao i o našim praksama nezavisnosti i kako stvaramo dugoročnu vrijednost za naše ljude i društvo.

Fokus na pružanju revizija visokog kvaliteta ostao je naš najvažniji cilj tokom ovog turbulentnog perioda koji je bez presedana, a naša svrha da stvaramo bolje poslovno okruženje i dalje naša vodilja.

Takođe predstavljamo najnovije informacije o našoj kontinuiranoj posvećenosti održivosti, i unutar EY organizacije i za EY klijente, koja predstavlja važan element u stvaranju dugoročne vrijednosti za sve zainteresovane strane. Na primjer, usluge EY odjeljenja za reviziju i uvjeravanja mogu pomoći klijentima i široj EY organizaciji da pruži odgovore investitorima i zainteresovanim stranama koji traže jasnije i transparentnije nefinansijske informacije. Nefinansijsko ili izvještavanje o upravljanju zaštitom životne sredine, društvenim i upravljačkim aspektom poslovanja (ESG) zahtijevaće mjerenje i izvještavanje o metrikama izvan uobičajenih elemenata finansijskog izvještaja, i uvjeravanja koja bi mogla biti važna u stvaranju dugoročne vrijednosti. EY organizacija je takođe na sopstvenom putu održivosti, koji je zahtijevao da postane karbonski neutralan do 2021. godine, a nakon postizanja karbonske neutralnosti 2020. godine ambicija je da do 2025. postigne neto nultu emisiju gasova sa efektom staklene bašte. EY Montenegro učestvuje u postizanju ovih ciljeva.

**Naš cilj : Stvaranje
boljeg poslovnog
okruženja**

EY organizacija je posvećena stvaranju boljeg poslovnog okruženja.

Kroz usluge revizije pomažemo u izgradnji povjerenja na tržištima kapitala i ekonomijama širom svijeta. Naši revizori služe javnom interesu vršeći revizije visokog kvaliteta koje odlikuje nezavisnost, integritet, objektivnost i profesionalni skepticizam. Na taj način štitimo i promoviramo održiv i dugoročan kvalitet usluga za naše zainteresovane strane.

EY Montenegro je fokusiran na stalno unapređenje kvaliteta revizije i održavanje nezavisnosti uvažavajući nalaze eksternih i internih pregleda. Stalno unapređenje kvaliteta revizije zahtijeva preispitivanje prethodnih pristupa pri obavljanju revizije. Naša usredsređenost na stalno unapređenje oslanja se na ocjenu nalaza kontrola i preduzimanje korektivnih akcija.

Potreba za povjerenjem u finansijsko izvještavanje na našim tržištima kapitala nikada nije bila veća, a revizori igraju važnu ulogu u tom pogledu.

Pozivamo sve koji čitaju ovaj izvještaj – uključujući naše klijente i njihove investitore, članove komisija za reviziju, kompanije i regulatore da nastave da saraduju sa nama na unapređivanju naše strategije, kao i svih drugih oblasti obuhvaćenih ovim izvještajem.

Ivan Rakić
Rukovodeći partner za Crnu Goru
Ernst & Young Montenegro d.o.o.

Nikola Ribar
Izvršni direktor
Ernst & Young Montenegro d.o.o.

O nama

Pravna forma, struktura vlasništva i upravljačka struktura

U Crnoj Gori društvo Ernst & Young Montenegro d.o.o. („EY Montenegro“) je organizovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću, osnovano u Podgorici, koje je član Ernst & Young Global Limited (EYG), kompanije registrovane kao društvo sa ograničenom odgovornošću u Ujedinjenom Kraljevstvu (UK). U ovom Izveštaju, EY Montenegro će se pominjati kao „mi“, „nas“ i „naš“. EY se kolektivno odnosi na globalnu organizaciju kompanija članica EYG.

EY Montenegro ima sjedište u Podgorici. Izvršni direktor je zadužen za različite upravljačke funkcije kao i za primjenu globalnih i regionalnih politika na nivou zemlje. Najnovije informacije o formalno pravnim upravljačkim tijelima u EY Montenegro su raspoloživi na internet adresi Centralnom registru privrednih subjekata www.crps.me.

EY je organizovan u tri geografske oblasti: Amerika, Azija-Pacifik i EMEIA (Evropa, Bliski Istok, Indija i Afrika). Ove oblasti obuhvataju niz regiona. Regione čine kompanije članice unutar geografskih područja sa izuzetkom FSO regiona, koji obrazuju određene kompanije članice koje pružaju finansijske usluge u jednoj oblasti.

EY Montenegro pripada oblasti EMEIA, koju čine kompanije članice iz 94 država. U okviru EMEIA postoji 8 regiona, a EY Montenegro pripada regionu CESA (Centralna, istočna i jugoistočna Evropa i centralna Azija).

Ernst & Young (EMEIA) Limited („EMEIA Limited“), društvo sa ograničenom odgovornošću iz Engleske, glavni je upravljački subjekt svih EYG društava u EMEIA oblasti. EMEIA Limited je odgovoran za koordinaciju kompanija članica i njihovu saradnju, ali nema kontrolu nad njima. EMEIA Limited je član EYG-a, međutim nema poslovnih aktivnosti, niti pruža profesionalne usluge.

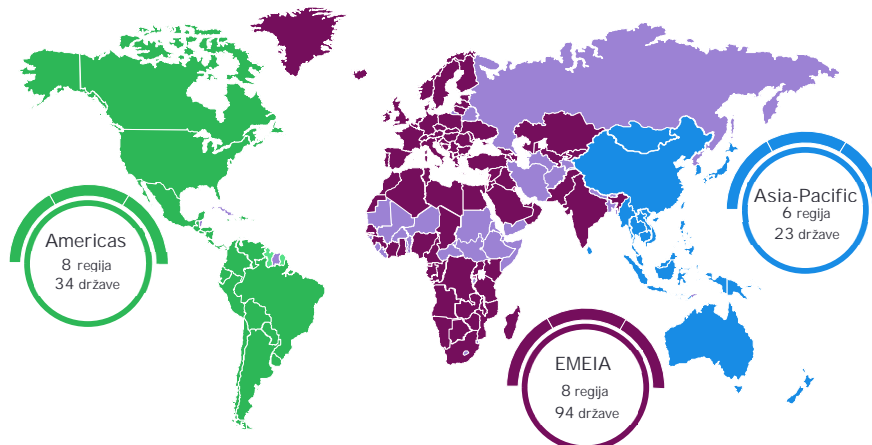
Svaki Region bira Regionalni forum partnera (RFP) čiji predstavnici predstavljaju Regionalno upravljačko tijelo. Partner koji je izabran kao predsjedavajući partner RFP takođe ima ulogu regionalnog predstavnika na Globalnom upravljačkom vijeću (vidjeti stranu 6).

- ◆ U Evropi je osnovano holding društvo EY Europe SRL (EY Evropa). EY Evropa je društvo sa ograničenom odgovornošću (SRL ili BV) osnovano u Belgiji. To je revizorsko društvo registrovano u Institutu revizorskih društava (Institut des Reviseurs d'Entreprises -IRE-IBR) u Belgiji, ali ne obavlja revizije niti pruža profesionalne usluge.

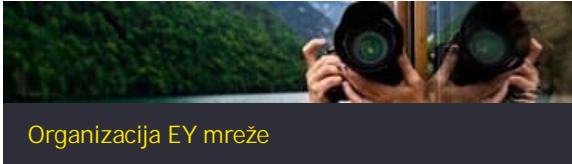
EY Evropa je indirektni vlasnik EY Montenegro. Naime, EY Montenegro ima dva osnivača: Ernst & Young CEA (South) Services Limited je vlasnik 75% udela, dok je Ernst & Young d.o.o. Beograd vlasnik 25% udela. Jedini osnivač Ernst & Young d.o.o. Beograd je Ernst & Young CEA (South) Services Limited, čiji je većinski vlasnik Ernst & Young CEA (South) Holdings Plc. Većinski vlasnik Ernst & Young CEA (South) Holdings Plc je EY Evropa.

Upravni odbor EY Evropa čine viši partneri kompanija članica EYG u Evropi. On upravlja i odgovoran je za sprovođenje i upravljanje strategijom.

EY oblasti, regioni i države*

*Podaci prikazuju organizaciju nakon odvajanja EY kompanija članica iz Rusije i Belorusije iz globalne EY organizacije

Organizacija EY mreže

EY je globalni lider u pružanju usluga revizije, poreskog savjetovanja, poslovnog savjetovanja, strateškog savjetovanja i savjetovanja pri poslovnim transakcijama. Širom svijeta, preko 350,000 pojedinaca u više od 150 zemalja ujedinjeni su u zajedničkom cilju - stvaranja boljeg poslovnog svijeta, a povezuju ih zajedničke vrijednosti i puna posvećenost pružanju kvalitetnih usluga kao i poštovanju integriteta i profesionalnog skepticizma. Na današnjem globalnom tržištu, naš integrisani pristup je naročito važan za pružanje visokokvalitetnih usluga multinacionalnih revizija, koje mogu obuhvatati više jurisdikcija.

Takav integrisani pristup omogućava EY-u da razvije i osloni se na opseg i dubinu stručnosti potrebne za pružanje tako složenih revizija.

EYG koordinira kompanije članice i promovise njihovu saradnju. EYG ne pruža profesionalne usluge, ali njegovi ciljevi uključuju promovisanje pružanja usluga izuzetno visokog kvaliteta klijentima kompanija članica širom svijeta. Svaka kompanija članica je zasebno pravno lice. Njene obaveze i odgovornosti kao kompanije članice EYG su uređeni regulativom EYG-a i brojnim drugim ugovorima.

Struktura i glavna tijela globalne organizacije opisana su u tekstu ispod odražavaju princip da EY kao globalna organizacija dijeli zajedničku strategiju.

U isto vrijeme, mreža posluje i na regionalnom nivou. Ovaj model poslovanja omogućava veću usmjerenost na zainteresovane strane u regijama, čime će se osigurati da kompanije članice izgrade snažnije veze sa klijentima i drugim interesnim grupama u svakoj zemlji i da odgovore na lokalne potrebe.

Globalno upravljačko vijeće (Global Governance Council)

Globalno upravljačko vijeće glavno je upravljačko tijelo EYG. Njega čine predstavnici iz svakog regiona i nezavisni neizvršni predstavnici. Regionalne predstavnike, koji inače ne vrše druge visokoupravljačke funkcije, bira regionalni partnerski forum na mandat od tri godine sa mogućnošću imenovanja na još jedan trogodišnji mandat. Globalno upravljačko vijeće savjetuje EYG o politikama, strategijama, kao i aspektima donošenja odluka od javnog interesa. Globalno upravljačko vijeće odobrava, na preporuku Globalnog izvršnog tijela mnoga značajna pitanja koja mogu uticati na EY.

Nezavisni izvršni predstavnici (Independent Non-Executives)

Do šest Nezavisnih neizvršnih predstavnika (INES), imenovani su kao pojedinci izvan EY-a. Oni su viši lideri iz javnog i privatnog sektora, i posjeduju različita profesionalna iskustva iz različitih geografskih oblasti. Pružaju Globalnom upravljačkom vijeću i našoj globalnoj organizaciji kao cjelini značajan doprinos pružanjem različitih stanovišta i perspektiva, kao i širokih znanja. Zajedno sa drugim članovima Globalnog upravljačkog vijeća oni čine Podkomitet za pitanja od javnog interesa. Podkomitet se bavi aspektima donošenja odluka od javnog interesa, dijalogom sa zainteresovanim stranama, pitanjima u okviru politika i procedura o uzbunjivanju i angažmanom na diskusiji kvaliteta i upravljanju rizicima. INEs su nominovani od strane posebnog odbora, odobreni od strane Globalnog izvršnog tijela i potvrđeni od strane Globalnog izvršnog odbora.

Globalno izvršno tijelo
(Global Executive)

Globalno izvršno tijelo (GE) okuplja cijelo rukovodstvo EY-a na nivou pozicija, usluga i geografskih područja. Njime predsjedava Predsjednik i glavni izvršni direktor EYG-a, a uključuje i globalne rukovodeće partnere za usluge klijentima, rukovodeće partnere za geografske oblasti, lidere funkcija ljudskih resursa, upravljanja rizicima i finansijama; lidere globalnih poslovnih djelatnosti-revizije i uvjeravanja, poslovnog savjetovanja, strateškog savjetovanja i savjetovanja pri poslovnim transakcijama poreskog savjetovanja, kao i globalnog lidera za javnu politiku, i jednog EYG partnera na rotaciji.

Globalno izvršno tijelo takođe uključuje Globalnog potpredsjednika za tržišta, Globalnog potpredsjednika za transformaciju, Glavnog rukovodioca za tehnologije, predsjedavajućeg Komiteta za globalne klijente, Predsjednika odbora za tržišta u razvoju, kao i predstavnike članica mreže iz tržišta u razvoju.

Globalno izvršno tijelo i Globalno upravljačko vijeće odobravaju kandidature za predsjednika EYG i potvrđuju imenovanje globalnih rukovodećih partnera. Globalno izvršno tijelo takođe potvrđuje imenovanje Globalnih zamjenika predsjednika. Globalno upravljačko vijeće odobrava i imenovanje Globalnog zamjenika predsjednika člana Globalnog izvršnog tijela.

Odgovornosti Globalnog izvršnog tijela uključuju promociju globalnih ciljeva i razvoj, odobrenje i, gdje je potrebno, implementaciju:

- Globalne strategije i planova
- Zajedničkih standarda, metodologije i politika koji će biti promovisani među kompanijama članicama
- Inicijativa vezanih za ljudske resurse, uključujući i kriterijume i procese za pristupanje, vrednovanje, razvoj, nagrađivanje i penzionisanje partnera
- Programa zaštite i unapređenja kvaliteta
- Prijedloga vezanih za regulatorna pitanja i javne politike
- Pravila i smjernica kompanijama članicama, a koji se odnose na pružanje usluga internacionalnim klijentima, razvoj poslovanja, tržišta i brendiranje
- Razvoja novih fondova i investicionih prioriteta EY-a
- Godišnjih finansijskih izvještaja i budžeta EYG
- Preporuke Globalnog upravljačkog vijeća

Takođe ima moć da posreduje i donosi presude u sporovima između kompanija članica.

Globalni izvršnin odbor
(GE committees)

Osnovani od strane Globalnog izvršnog tijela, Globalni izvršni odbori okupljaju predstavnike iz cijele organizacije i odgovorni su za davanje preporuka Globalnom izvršnom tijelu. Uz Globalni revizorski komitet, postoje drugi komiteti kao što su za reviziju i uvjeravanja, poslovno i poresko savjetovanje, strateško savjetovanje i savjetovanje pri poslovnim transakcijama, za globalna tržišta i ulaganja, za globalne klijente, za tržišta u razvoju, ljudske resurse, upravljanje rizicima.

Globalna radna grupa
(Global Practice Group)

Ova grupa okuplja članove Globalnog izvršnog tijela, Globalnih izvršnih odbora, lidere regiona i lidere odjeljenja. Globalna radna grupa nastoji da obezbijedi da sve članice imaju istovjetno razumijevanje strateških ciljeva i dosljednu primjenu u okviru cijele organizacije.

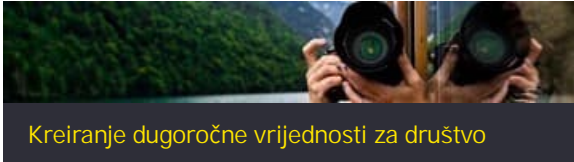
EY kompanije članice (EYG member firms)

U skladu sa EYG propisima, sve kompanije članice obavezuju se da će slijediti ciljeve EY-a, kao što su pružanje besprekorne, dosljedne, visokokvalitetne usluge širom svijeta. U tu svrhu, kompanije članice se obavezuju da primjenjuju globalne strategije i planove te održavaju zahtijevani obim pružanja usluga. One moraju poštovati zajedničke standarde, metodologije i politike uključujući i one vezane za revizorske metodologije, upravljanje kvalitetom i rizikom, nezavisnost, razmjenu znanja, ljudske resurse i tehnološku podršku.

Iznad svega, EYG kompanije članice se obavezuju da će obavljati svoje profesionalne prakse u skladu sa primjenljivim profesionalnim i etičkim standardima, kao i sa svim primjenljivim zahtjevima lokalnih regulativa. Ovu posvećenost integritetu i težnji da se urade prave stvari podržava naš globalni kodeks ponašanja i naše vrijednosti. (vidjeti str. 15). Pored prihvatanja pravila EYG, kompanije članice uključene su u još nekoliko sporazuma koji pokrivaju aspekte njihovog članstva u organizaciji EY-a, kao što je pravo i obaveza korišćenja imena EY kao i razmjena znanja.

Kompanije članice podliježu kontrolama koje ocjenjuju njihovo poštovanje EYG zahtjeva i politika koje regulišu pitanja kao što su nezavisnost, upravljanje kvalitetom i rizicima, revizorska metodologija i ljudski resursi. Kompanije članice koje nijesu u mogućnosti da ispune obaveze kvaliteta kao i ostale zahtjeve EYG članstva, mogu se isključiti iz EY organizacije.

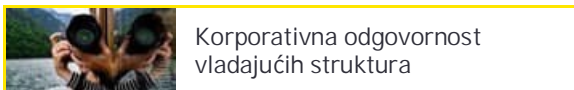

Mi u EY vjerujemo da je održivost posao svih. EY, kao organizacija, utiče na promjene stvarajući saveze i saradnje i uključujući svakog u svakom dijelu poslovanja da učestvuje. EY nastavlja da se fokusira na stvaranje, zaštitu i mjerenje dugoročne vrijednosti u sve četiri dimenzije svoje strategije NexWave – vrijednost ljudi, vrijednost klijenata, društvena vrijednost i finansijska vrijednost. Integracijom svih ovih dimenzija EY ispunjava svoju svrhu stvaranja boljeg poslovnog okruženja.

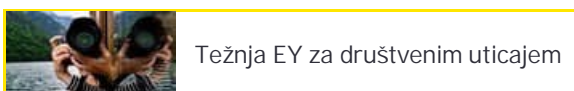
Preko savjetovanja vlada kako da izgrade održive i inkluzivne ekonomije, do ohrabrivanja biznisa da se fokusiraju i izvještavaju o njihovom kreiranju dugoročne vrijednosti za sve zainteresovane strane, usluge EY-a već igraju ključnu ulogu u ovome. Ipak, može i mora se uraditi mnogo više po tom pitanju jer sve zainteresovane strane definišu svoje uloge tokom ovog procesa.

Kao ponosni učesnik Globalnog dogovora UN (UNGC) od 2009. godine, EY je posvećen integraciji Deset principa Globalnog dogovora i Ciljeva održivog razvoja UNDP-a u strategiju, kulturu i funkcionisanje EY-a.

Između ostalog, ova posvećenost se ogleda u:

Korporativnu odgovornost u cijelom EY-u koordinira Upravljačko vijeće EY zaduženo za korporativnu odgovornost (EY Corporate Responsibility Governance Council CRGC). Ovo tijelo uključuje članove Globalnog izvršnog tijela i predstavnike sa viših rukovodećih pozicija u upravi EY-a širom poslovnih djelatnosti, funkcija i geografskih oblasti.

Globalni program korporativne odgovornosti, EY Ripples, okuplja globalnu EY mrežu sa ciljem da ostvari pozitivan uticaj na živote milijardu ljudi do 2030. godine. Do danas, inicijative EY Ripples programa su pomogle ukupno 76 miliona ljudi, i to:

- Snažnim fokusiranjem na tri oblasti (podrškom sljedeće generacije radno sposobnog stanovništva, radom sa preduzetnicima sa misijom i ubrzavanjem ekološke održivosti) gdje ljudi iz EY-a svojim vještinama, znanjem i iskustvom mogu najviše doprinijeti.

- Saradnjom sa drugim organizacijama sličnih videnja kako bi se stvorili ekosistemi koji mogu donijeti promjenu u većem obimu. Na primjer, TRANSFORM inicijativa sa Unilever-om i Ministarstvom spoljnih poslova Ujedinjenog Kraljevstva, čiji je cilj da promijeni živote 150 miliona ljudi širom supsaharske Afrike i Južne Azije do 2030. godine boreći se protiv nejednakosti.
- Dalja saradnja za stvaranje trajnog pozitivnog društvenog uticaja kroz aktivnosti kao što je kreiranje programa za učenje zasnovanih na tekstu za učenike koji nemaju dovoljno znanja. EY je nedavno dobio SAP Pinnacle nagradu za društveni uticaj za 2022. za ovaj rad.

Globalno izvršno tijelo nedavno je potpisalo izjavu kojom potvrđuje svoju posvećenost podržavanju i zaštiti ljudskih prava. Ova posvećenost se fokusira na prava svih zaposlenih u EY, uticaj klijentskih angažovanja, zainteresovane strane u EY lancima snabdijevanja i aktivnu inkluzivnost. Tokom prošle godine, EY se fokusirao na snažno upravljanje i izvještavanje u vezi sa ovom posvećenošću.

EY težnja za smanjenjem emisije ugljen-dioksida

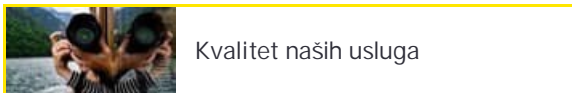
EY je postao karbonski negativan 2021. godine, a plan je da postane karbonski neutralan 2025. godine. EY nastoji da to postigne značajnim smanjenjem apsolutne emisije ugljen-dioksida, a zatim uklanjanjem više od preostale količine svake godine. Da bi dostigle karbonsku neutralnost do 2025. finansijske godine, kompanije članice EY planiraju da smanje ukupnu emisiju za 40 posto širom Opsega 1, 2 i 3 (u odnosu na referentnu stavku 2019. finansijske godine), u skladu sa ciljem od 1,5 stepeni Celzijusa, koji podržava nauka i koji je odobrila Inicijativa za definisanje ciljeva smanjenja štetnih gasova na naučnoj osnovi (Science Based Targets initiative – SBTi). Konkretni postupci su:

- Smanjenje emisije ugljen-dioksida uzrokovane poslovnim putovanjima, sa ciljem da se postigne smanjenje od 35 posto do 2025. finansijske godine, u odnosu na referentnu stavku iz 2019. finansijske godine;
- Smanjenje sveukupne potrošnje električne energije u kancelarijama i nabavka 100 posto obnovljive energije za preostale potrebe, i shodno tome pridruživanju RE100 do 2025. finansijske godine;
- Sastavljanje Ugovora o otkupu električne struje sa ciljem da se uveze više obnovljive energije u nacionalne mreže, nego što EY koristi;
- Korišćenje rješenja utemeljenih u prirodi i tehnologija za smanjenje ugljen-dioksida kako bi se uklonilo više ugljen-dioksida iz atmosfere nego što se emituje svake godine;
- Opremanje EY timova odgovarajućim alatima za proračunavanje, a zatim i za sam rad na smanjenju količine ugljen-dioksida emitovanog tokom rada sa klijentima;
- Zahtijevanje od EY dobavljača da, na osnovu potrošnje, postavte ciljeve preporučene od strane nauke najkasnije do 2025. finansijske godine;
- Investiranje u usluge i rješenja EY-a koja pomažu klijentima da kreiraju vrijednost postizanjem karbonske neutralnosti u svom biznisu i davanje rješenja za ostale izazove i prilike u oblasti održivog poslovanja.

Posvećenost
održivom
kvalitetu revizije

Posvećenost održivom kvalitetu revizije

NextWave je globalna EY strategija i ambicija da klijentima, ljudima i društvu pruži dugoročnu vrijednost. Ova strategija je učvrstila poziciju EY- kao kompanije koja može da se adaptira i donosi inovacije, dok svrha EY-a da Stvaramo bolje poslovno okruženje nastavlja da inspiriše ljude ne samo da pružaju usluge klijentima, nego i kako da koriste znanje, vještine i iskustvo EY-a u pružanju podrške zajednicama u kojima živimo i radimo. Uvidi i kvalitetne usluge koje EY kompanije članice pružaju pomažu u izgradnji povjerenja u poslovanje i pomažu tržištima kapitala.

Za EY usluge revizije i uvjeravanja, strategija NextWave zasnovana je na prepoznavanju da se tržišta suštinski mijenjaju zbog disrupcija u podacima i tehnologiji, klimatskih promjena, demografskih promjena i globalizacije, zbog čega EY mora hitno da odgovori na sve veću potrebu za povjerenjem.

Kao odgovor, EY nastavlja da koristi inherentne snage najveću prednost svojih kompanija članica u pružanju kvaliteta i izgradnji povjerenja - EY ljudi. Unapređivanjem svojih vještina i iskustava, dok takođe transformišu način na koji EY timovi rade kako bi podatke i tehnologiju stavili u centar usluga uvjeravanja koje pružaju, oni bolje ispunjavaju EY svrhu da služe javnom interesu.

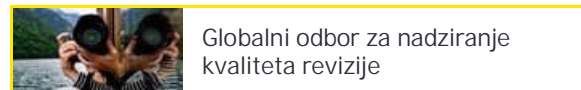
Kroz pristup koji na prvo mjesto stavlja podatke, a koji omogućavaju analitika i digitalni alati, EY timovi nastavljaju da pružaju visokokvalitetne revizije sa nezavisnošću, integritetom, objektivnošću i profesionalnim skepticizmom. Kompanije članice EY svojim revizorskim profesionalcima pružaju dodatnu obuku i omogućavaju im da pomognu u otkrivanju prevare. Pristup zasnovan na podacima i unaprijeđena obuka unapređuju iskustvo EY timova, tako da oni mogu više vremena da posvete ocjenjivanju rizika i profesionalnom rasuđivanju.

Kompanije članice EY kontinuirano razvijaju reviziju za budućnost, uključujući sve sofisticiraniju analizu podataka, brzo dostavljanje detaljnijeg uvida i uvjeravanja koji podržavaju visok kvalitet revizije koju cijene i kompanije kojima EY vrši reviziju i tržišta kapitala.

Primjenjivanjem najsavremenijih tehnologija i sofisticiranih alata za analizu podataka, a u službi javnog interesa, naši zaposleni imaju mogućnost da se povezuju i doprinose sveukupnoj svrsi EY-a - da *Stvaramo bolje poslovno okruženje*.

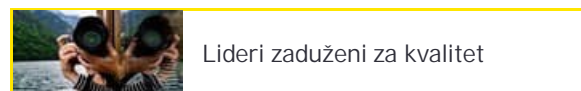
Kompanije članice EYG i njihova odjeljenja odgovorne su za kvalitetno obavljanje poslova. EY odjeljenja upravljaju cjelokupnim procesom pregleda kvaliteta izvršenih angažovanja, ujedno i doprinose kvalitetu angažovanja koja su u toku, što pomaže u postizanju usklađenosti sa svim profesionalnim standardima i našim politikama.

Globalni potpredsjednik za reviziju koordinira da li odjeljenja revizije svih kompanija članica poštuju EY politike i procedure.

Globalni odbor za nadziranje kvaliteta revizije (EY Global Audit Quality Committee - GAQC) bitan je element kulture kontinuiranog napretka. Sastoji se od starijih rukovodilaca iz cijele EY organizacije koji imaju obimno, raznoliko i veoma aktuelno iskustvo. Ovaj odbor savjetuje rukovodioce revizije po pitanju mnogo aspekata poslovanja organizacije, funkcionisanja, kulture, strategije za razvoj talenata, rukovođenja i upravljanja rizicima koji mogu uticati na kvalitet revizije.

Ovaj odbor razvija inovativne ideje i pristupe u pružanju revizije visokog kvaliteta i predstavlja forum za dijeljenje najboljih praksi kompanija članica EY. Odbor takođe pomaže u razvijanju Indikatora kvaliteta revizije (AQIs) i drugih oblika praćenja kvaliteta koji omogućavaju kontinuiran ciklus napretka.

Lideri zaduženi za kvalitet (EY Quality Enablement Leaders - QEL) predstavljaju grupu viših rukovodilaca revizorskih odjeljenja širom svijeta, koji unapređuju kvalitet revizije davanjem podrške timovima na angažovanjima.

Njihove odgovornosti su: obučavanje timova o usvajanju revizorskih standarda i metodologije, praćenje tekućih angažovanja; pružanje podrške internim i eksternim ispitivanjima; savjetovanje timova o saniranju uzroka značajnih nedostataka u reviziji; predvođenje prakse i projektnog menadžmenta;

pružanje podrške pri analizama rizika portfolija i implementiranje procesa koji se odnose na EY sistem upravljanja kvalitetom, uključujući globalne Indikatore kvaliteta revizije (AQIs).

Korišćenjem EY Canvasa i programa Milestones (vidjeti stranu 17), kao i veoma sofisticirane alate za vještačku inteligenciju (AI), lideri zaduženi za kvalitet su u mogućnosti da u realnom vremenu stvore sliku o kvalitetu vršenja revizije. To im zauzvrat pruža mogućnost za pozitivnu i blagovremenu intervenciju, kao što je raspoređivanje dodatnih resursa (uključujući stručnjake za predmetna pitanja) kako bi podržali revizorske timove i kompanije koje su predmet revizije.

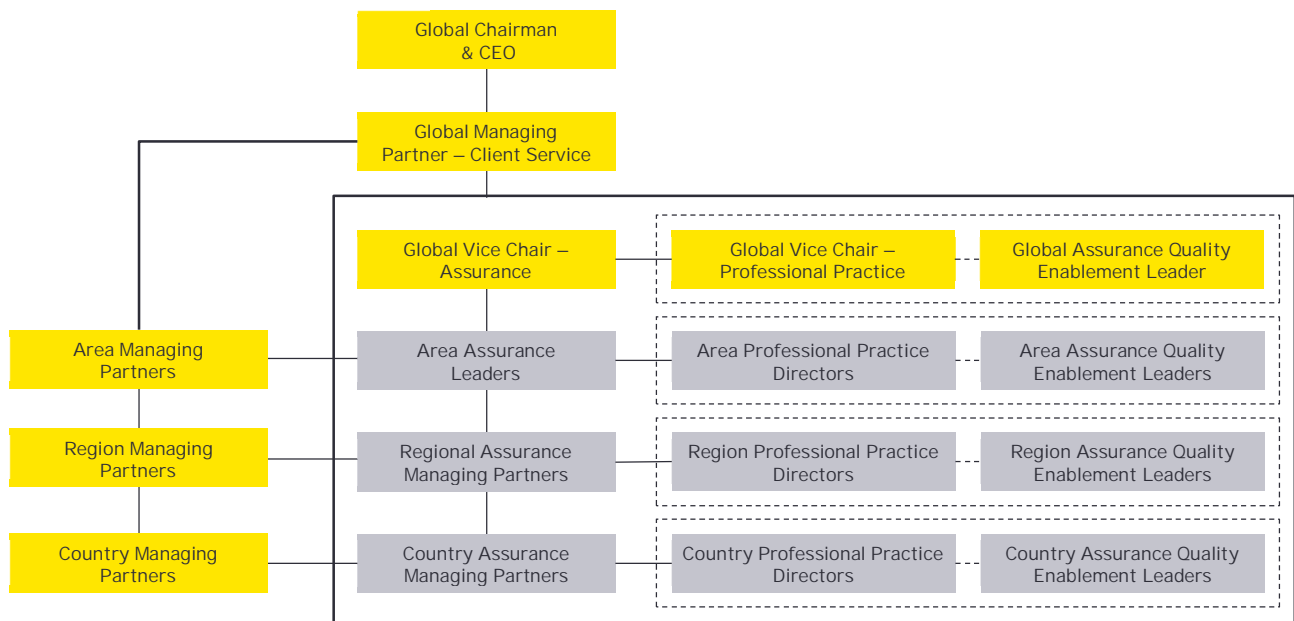

Funkcija profesionalne prakse

Globalni potpredsjednik Profesionalne prakse, koji se još naziva i Globalni direktor profesionalne prakse (PPD), je pod nadzorom Globalnog potpredsjednika za reviziju, i uspostavlja globalne politike i procedure kontrole kvaliteta revizije. Regionalni direktori profesionalne prakse su pod nadzorom Globalnog direktora profesionalne prakse i regionalnog rukovodećeg partnera za reviziju. Gore-navedeno omogućava veći stepen uvjeravanja u objektivnost kvaliteta revizije i procesa konsultacija.

Globalni PPD takođe vode i nadziru grupu profesionalne prakse. To je globalna mreža eksperata koji pružaju konsultacije za tehnička pitanja iz oblasti računovodstvenih i revizorskih standarda, finansijskog izvještavanja, kao i aktivnosti nadgledanja profesionalne prakse i upravljanja rizicima.

Upravljačka struktura*

* Ilustrativan prikaz upravljačke strukture; stvarna shema izvještavanja može se razlikovati u zavisnosti od pravnih, regulatornih i strukturnih specifičnosti.

Globalni PPD nadgleda i razvoj EY Globalne revizorske metodologije (EY GAM) i odgovarajuće politike i tehnologije tako da su u skladu sa relevantnim profesionalnim standardima i zakonskim zahtjevima. Pored toga, globalna grupa profesionalne prakse prati da li sve kompanije članice konzistentno i efikasno obavljaju reviziju uključujući i praćenje aktivnosti usavršavanja zaposlenih u kompanijama članicama. Direktori profesionalne prakse (PPDs), zajedno sa drugim profesionalcima koji rade sa njima u svakoj kompaniji članici, imaju znanja o zaposlenima kompanija članica, klijentima koji su predmet revizije i procesima. Oni su dostupni za konsultacije svim revizorskim timovima.

Često se javlja potreba za dodatnim ekspertima u okviru globalne profesionalne prakse, uključujući mreže stručnjaka fokusiranih na:

- Izvještavanje o internim kontrolama i odgovarajućim aspektima EY revizorske metodologije;
- Računovodstvo, reviziju i ispitivanje rizika za određene oblasti, industrije i sektore;
- Sporadično - specifična pitanja kao što su građanski i politički nemiri; pandemije i javni dug i odgovarajuće implikacije na računovodstvo, reviziju, izvještavanje i objelodanjivanja.

Opšta pitanja vezana za revizorska angažovanja uključujući i pitanja koja se odnose na efikasniju saradnju i komunikaciju sa komisijama za reviziju

Upravljanje rizicima

Upravljanje rizicima predstavlja koordinisanje aktivnosti širom organizacije osmišljenih da pomognu našim ljudima sa usaglašavanjem na globalnom i lokalnom nivou i da podrže timove koji rade sa klijentima kako bi oni pružili usluge izvanrednog kvaliteta. Odgovornost za usluge visokog kvaliteta i preuzimanje rizika u vezi sa kvalitetom je na kompanijama članicama i njihovim odjeljenjima.

Između ostalog, Globalni rukovodeći partner za upravljanje rizicima pomaže u nadzoru upravljanja rizikom od strane kompanija članica, kao i drugih rizika kroz organizaciju kao dio šireg okvira za upravljanje rizicima (ERM) u kompaniji. Prioriteti ovog okvira se saopštavaju kompanijama članicama.

Globalni rukovodeći partneri za upravljanje rizicima su odgovorni za uspostavljanje dosljednog izvršavanja prioriteta pri upravljanju rizikom na globalnom nivou i za koordinisanje upravljanja rizicima širom EY-a.

Partneri u kompanijama članicama su zaduženi da predvode inicijative za upravljanje rizicima (uz podršku ostalog osoblja i profesionalaca), kao i da se usaglašavaju sa odjeljenjima po tom pitanju.

Kako se svijet oporavlja od posljedica pandemije COVID-19, Globalni partneri za upravljanje rizicima su aktivno tražili doprinos od kompanija članica EY o lekcijama naučenim sa stanovišta upravljanja krizama i kontinuiteta poslovanja. Ovaj proces osvrta nakon događaja doveo je do značajnih promjena u planiranju EY vezano za njegov odgovor na krizu i upravljanja krizama na nivou kompanija članica i na globalnom nivou. Osnovnu promjenu predstavlja veći stepen proaktivnosti, posebno u identifikaciji rizika koji se pojavljuju prije nego što izazovu značajan uticaj, i davanje prioriteta rizicima od strane svake kompanije članice. Ovo omogućava Globalnom EY timu za bezbjednost i mreži regionalnih menadžera zaduženih za bezbjednost da rade direktno sa timovima za upravljanje krizama svojih kompanija članica u pripremi za najverovatnije prijetnje tako što će u svoje mreže za upravljanje krizama uključiti obuku i napredne faze pripravnosti.

Pored toga, Globalni partneri za upravljanje rizicima stavili su veći fokus na poslovnu otpornost u naporima planiranja kontinuiteta poslovanja u EY. Ključna komponenta ovog pristupa je uviđanje da se mnoge krize ne „dese“; obično postoje indikatori faktora eskalacije kako se kriza razvija. Ovaj pristup omogućava kompanijama članicama EY da počnu da se bave ublažavanjem rizika dok nastavljaju da „posluju kao i obično“ u vrlo ranim fazama situacije koje mogu da utiču na poslovanje. Kreiranje „matrica eskalacije“ oko nekoliko tekućih i veoma mogućih

geopolitičkih događaja omogućilo je kompanijama članicama EY i regionalnim timovima za upravljanje kriznim situacijama u regionu da reaguju brže i efikasnije kako događaji eskaliraju. Pored toga, ove matrice eskalacije i kontrolne liste naknadnih akcionih stavki prevazilaze tradicionalne probleme života i bezbjednosti radne snage udubljujući se u faktore koji bi mogli da utiču na sposobnost kompanija članica da efikasno vode posao, na primjer, poremećaj u bankarskim sistemima ili trajni sajber napadi na internet sisteme.

- Ove promjene omogućavaju kompanijama članicama EY da efikasnije upravljaju značajnim krizama putem pripremljenog holističkog pristupa.

Globalna politika povjerljivosti

Zaštita povjerljivih podataka usađena je u svakodnevnu aktivnost kompanija članica EYG. Poštovanje intelektualnog kapitala i svih drugih osjetljivih podataka postiže se Globalnim kodeksom ponašanja, koji pruža jasan skup principa kao vodiča u ponašanju koji se očekuje od zaposlenih u EY-u. Globalna politika povjerljivosti dodatno, detaljno opisuje ovaj pristup zaštite informacija, i odražava sve veću upotrebu zaštićenih podataka. Ova politika olakšava rad zaposlenima u kompanijama članicama EY u i čini osnovni element šireg vodiča koji uključuje druge ključne politike o sukobu interesa, privatnosti ličnih podataka i čuvanje podataka. Drugi elementi ovog vodiča su:

- Uputstvo za društvene medije
- Uslovi za korišćenje podataka

Dodatno, globalna politika o prijavljivanju prevara, nezakonitih radnji i drugih nepoštovanja zakona, propisa i EY kodeksa ponašanja zahtijeva od naših ljudi da govore o tome kada vide bilo kakvo ponašanje za koje se vjeruje da predstavlja kršenje važećeg zakona ili propisa, standarda ili EY globalnog kodeksa ponašanja. To uključuje neovlašćeno ili nepravilno objavljivanje povjerljivih informacija.

Globalna politika o zaštiti ličnih podataka

Globalna politika o zaštiti ličnih podataka podržava i nadograđuje se na odredbe EY Globalnog kodeksa ponašanja u vezi sa poštovanjem i zaštitom ličnih podataka, u skladu s lokalnim zakonom i profesionalnim standardima. Nedavno je ažurirana u skladu sa Opštom uredbom o zaštiti podataka EU (GDPR) i ostalim lokalnim uredbama širom svijeta.

Sajber bezbjednost

Upravljanje rizicima velikih i kompleksnih napada na digitalne podatke dio je poslovanja za sve organizacije. Iako nijedan sistem nije imun od sajber napada, EY Montenegro je pažljiv u preuzimanju koraka potrebnih za zaštitu i čuvanje podataka klijenata.

EY metoda sajber bezbjednosti je proaktivna i uključuje primjenu tehnologije i procesa potrebnih za upravljanje i minimiziranje rizika od napada na digitalne podatke na globalnom nivou. EY alati za bezbjednost informacija i programi privatnosti podataka konzistentni su sa industrijskim standardima i primjenljivim lokalnim zahtjevima, dizajnirani su da zaštite od neautorizovanog pristupa sistemima i podacima. Postoji tim posvećenih internih i eksternih specijalista za sajber bezbjednost koji aktivno nadgledaju i osiguravaju zaštitu za EY sisteme.

Osim tehničkih i procesnih kontrola, od svih EY zaposlenih se zahtijeva pisana potvrda njihovog razumijevanja principa sadržanih u EY globalnom kodu ponašanja i njihova posvećenost da ih poštuju. Postoje takođe obavezne aktivnosti za učenje o svijesti o bezbjednosti. Postoje razne politike koje opisuju dužnu pažnju koja mora biti posvećena tehnologiji i podacima, uključujući ali ne ograničeno na Globalnu politiku o informacionoj bezbjednosti i globalnu politiku o prihvatljivom korišćenju tehnologije. EY politike i procesi o zaštiti digitalnih podataka prepoznaju važnost vremenski precizne komunikacije.

EY zaposleni dobijaju redovnu i periodičnu komunikaciju koja ih podsjeća na njihove odgovornosti koje se tiču ovih politika i generalne prakse svijesti o bezbjednosti.

Komponente sistema kontrole kvaliteta

U narednim poglavljima dat je prikaz osnovnih komponenti sistema kontrole kvaliteta revizije EY Montenegro, a koje uključuju:

- Usvajanje profesionalnih vrijednosti
- Interni sistem kontrole kvaliteta
- Prihvatanje klijenata i nastavak saradnje
- Obavljanje revizija
- Preglede i konsultacije
- Rotaciju partnera u reviziji i dugu povezanost
- Program kontrole kvaliteta revizije
- Eksterne kontrole kvalitete revizije
- Usklađenost sa zahtjevima regulative

Usvojene profesionalne vrijednosti

Održivi kvalitet revizije

Kvalitet je osnova našeg rada i ključni dio naše odgovornosti u ostvarivanju povjerenja na tržištima kapitala. To se odražava i u programu Održivog kvaliteta revizije (Sustainable Audit Quality SAQ) koji predstavlja najviši prioritet revizije.

SAQ uspostavlja snažnu upravljačku strukturu koja omogućava svakoj kompaniji članici da pruži revizije visokog kvaliteta. Program se sprovodi na lokalnom nivou, a koordinira i nadgleda na globalnom nivou. Riječ „održivo“ u imenu programa koristi se da pokaže da ovo nije jednokratna, kratkotrajna inicijativa, već kontinuirani proces unapređenja.

SAQ takođe stavlja implementaciju međunarodnih standarda za upravljanje kvalitetom, odnosno ISQM 1 i ISQM 2, u EY-u u jaku poziciju jer:

- SAQ podstiče dosljednost i uniformnost kroz različite aktivnosti praćenja i sanacije, kao što su Globalni program "Milestone" i globalni proces analize osnovnog uzroka (Root cause analysis);
- SAQ postavlja jasne ciljeve i prioritete za upravljački tim revizije kako bi se utemeljio dosljedan fokus – primjeri ovoga uključuju okvir odgovornosti, globalne indikatore kvaliteta revizije i planove odgovora na akcioni plan.

SAQ sadrži šest komponenti: primjer sa vrha, izuzetan talenat, pojednostavljenje i inovacije, revizorska tehnologija i digitalna tehnologija, omogućavanje kvalitetne podrške i odgovornost. Osnova ovih stubova je služenje javnom interesu.

Implementacijom SAQ programa postignut je značajan napredak. EY-evi interni i eksterni nalazi pokazuju poboljšanje na globalnom nivou i veću dosljednost u izvršavanju poslova. Uključenost mreže lidera zaduženih za kvalitet i fokus na kulturu i ponašanje se ogledaju u rezultatima.

EY je nabavio vodeće tehničke alate koji poboljšavaju kvalitet i vrijednost revizije. Ovi alati uključuju EY Canvas – onlajn platformu za reviziju, EY Helix platformu za analizu i EY Atlas platformu za istraživanje.

EY Canvas olakšava upotrebu "Milestones" svojstva projektnog menadžmenta, što pomaže revizorskim timovima da drže korak sa izvršavanjem revizije i da budu uključeni u proces revizije. The EY Canvas Client Portal, komponenta EY Canvas platforme, dodaje značaj ovoj platformi koja je sigurna i laka za korišćenje, a koristi se za prenošenje podataka između angažovanih timova i kompanija kojima se vrši revizija, i efektno nadzire tempo vršenja revizije.

Funkcionalnost programa Milestones omogućava kompanijama članicama EY da identifikuju kašnjenja u angažovanjima da kroz QEL mrežu širom svijeta, da razumiju razloge kašnjenja i preduzmu pozitivnu intervenciju kako bi timovi vratili tempo.

Pored toga, EY Helix i cio paket programskih alata za analizu podataka su ključni za otklanjanje rizika od prevare pri vršenju revizije. Povećavanjem zahtijevane upotrebe ovih alata odlučnije se reaguje na rizike pri reviziji kompanija koje se suočavaju sa ekonomskim poteškoćama, posebno u vrijeme pandemije. Ove godine se vrši šira implementacija ovih alata za analizu podataka.

EY Atlas je platforma koja radi na principu skladištenja podataka na oblaku i putem koje se može pristupiti i pretraživati računovodstveni i revizorski sadržaj koji obuhvata i eksterne standarde, EY interpretacije i idejno liderstvo.

Trenutne inicijative Održivog kvaliteta revizije se fokusiraju na razumijevanju, upravljanju i ublažavanju rizika.

Iz perspektive revizorskog angažovanja, fokus je na podršci EY timovima u razumijevanju poslovanja kompanija koje su predmet revizije.

Naša kompanija nastavlja da bude lider u izvršavanju kvalitetnih revizijskih usluga tako što insistira na podacima i tehnologiji i sprovodi unapređene procjene rizika pri angažovanju. Iz perspektive upravljanja portfoliom revizije, EY je fokusiran na snabdijevanje QEL mreže neophodnim alatima za praćenje angažovanja u procesu, identifikaciju timova koji nijesu u toku i pružanje pozitivne intervencije.

Kvalitet revizije je nešto što svaki član tima mora razumjeti i biti posvećen u lokalnoj primjeni. SAQ je važan za sve naše ciljeve i ambicije, a svaki regionalni vođa sprovodi nadzor nad naporima da se ti ciljevi postignu.

One pokazuju da je kvalitet revizije najvažniji faktor u našem odlučivanju i ključna mjera na kojoj se zasniva naša profesionalna reputacija.

Primjer sa vrha

Postavljanje primjera sa vrha je odgovornost rukovodstva EY Montenegro koji su posvećeni

„izgradnji boljeg poslovnog svijeta“ ("Building a better working world") kroz svoje ponašanje i aktivnosti. Naši zaposleni shvataju da kvalitet i profesionalna odgovornost počinje sa njima i pored važnosti primjera sa vrha. Naše zajedničke vrijednosti koje inspirišu naše zaposlene i koje ih vode na pravi put kao i naša predanost kvalitetu, su ugrađene u ono što mi predstavljamo i u sve što radimo.

Naš pristup poslovnoj etici i integritetu je utkan u naš Globalni kodeks ponašanja kao i u našu kulturu konsultacije, programe treninga kao i u interne komunikacije. Više rukovodstvo redovno naglašava značaj obavljanja kvalitetnog posla i usaglašenosti sa profesionalnim standardima i EY politikom kroz komunikaciju i davanjem ličnog primjera. Takođe, kompanije članice EY ocjenjuju kvalitet pruženih profesionalnih usluga, kao glavnog pokazatelja u ocjenjivanju rada i nagrađivanju zaposlenih.

Naša kultura snažno podržava saradnju i pridaje veliki značaj konsultacijama prilikom rješavanja složenih računovodstvenih i revizijskih pitanja, kao i pitanja finansijskog izvještavanja, regulative i nezavisnosti. Smatramo da je važno da revizorski timovi tačno prate savjete konsultacija i naglašavamo to kada je potrebno.

Naš stav je da nijedan klijent nije važniji od naše profesionalne reputacije - reputacije EY Montenegro i reputacije svakog našeg zaposlenog.

Globalni kodeks ponašanja

Promovišemo kulturu integriteta kod svih EY profesionalaca. Globalni kodeks ponašanja pruža jasan skup standarda i pravila ponašanja koji usmjerava naše akcije i način poslovanja. Globalni kodeks ponašanja je organizovan u pet kategorija:

1. Rad sa kolegama
2. Rad sa klijentima i ostalima
3. Postupanje sa profesionalnim integritetom
4. Održavanje naše objektivnosti i nezavisnosti
5. Zaštita podataka, informacija i intelektualnog kapitala.

Primjenom naših procedura koje podržavaju usklađenost sa globalnim kodeksom ponašanja i putem učestalog komuniciranja, nastojimo stvoriti okruženje koje podstiče sve zaposlene na odgovoran rad, uključujući i izvještavanje nedoličnog ponašanja bez straha.

Prava uzbunjivača

EY/Ethics Hotline, omogućava našim ljudima u EY-u, klijentima i drugima izvan organizacije, da na različite načine anonimno prijave aktivnosti koje mogu uključivati neetično i nedolično ponašanje, a koje mogu dovesti do kršenja profesionalnih standarda. EY/Ethics Hotline se sprovodi od strane eksterne organizacije koja pruža povjerljive i po želji anonimne usluge izvještavanja za društva širom svijeta.

Nakon što EY/Ethics Hotline registruje prijavu (preko telefona ili preko interneta), istoj se odmah poklanja pažnja. U zavisnosti od sadržaja prijave, odgovarajuće osobe iz odjeljenja za upravljanje rizicima, ljudskih resursa, pravnih ili drugih funkcija su uključene u rješavanje prijave. Procedura je identična i u slučaju pitanja prijavljenih izvan EY/Ethics Hotline.

Raznolikost, pravničnost i inkluzivnost

Kompanija EY je dugi niz godina posvećena idejama raznolikosti, pravičnosti i inkluzivnosti. Ova posvećenost formiranju raznolikih, pravičnih i inkluzivnih timova koji postižu visoke rezultate je posebno bitna u odjeljenju revizije, gdje raznovrsne perspektive pospješuju profesionalnu skeptičnost i kritičko razmišljanje. Veća raznolikost, pravičnost i inkluzivnost vode boljim odlukama, stimulišu inovativnost i doprinose agilnosti u organizaciji.

EY već godinama radi na raznolikosti, pravičnosti i inkluzivnosti. Iako je već postignut značajan napredak, EY se pod uticajem NextWave strategije i ambicije posvetio ubrzanju napretka po pitanjima raznolikosti, pravičnosti i inkluzivnosti u cijeloj organizaciji. Globalno izvršno tijelo se potpisivanjem Izjave o raznolikosti, pravičnosti i inkluziji Globalnog izvršnog tijela (Global Executive Diversity, Equity and Inclusiveness Statement) na vidljiv način potrudilo da ljudi u EY-u i tržište ubrzaju projekat raznolikosti, pravičnosti i inkluzivnosti. Pored toga što potvrđuje da su raznolikost, pravičnost i inkluzivnost ključne u biznisu, ovim postupkom se postiže to da kompanije članice EY-a brinu o napretku koji počinje od vrha.

EY je takođe nedavno pokrenuo Globalni revizorski osnovni model očekivanja po pitanju raznolikosti, pravičnosti i inkluzivnosti (Global Assurance DE&I model) u praksi revizije kako bi ubrzao napredak na ovom polju. On uključuje skup globalno primjenljivih osnovnih očekivanja za raznolikost, pravičnosti i inkluzivnost u svim procesima za talente revizije, i sastoji se od ideja i inicijativa koje mogu da unaprijede raznolikost, pravičnost i inkluzivnost u okviru ovih procesa.

Posljednjih godina se posebno fokusiramo na promovisanje rodne raznolikosti. 33% novih partnera u reviziji na globalnom nivou, koji su promovisani 1. jula 2022. godine, bile su žene i izgrađena je jaka mreža ženskog rukovodstva, što podržava i činjenica da su od svih zaposlenih na globalnom nivou u 2021. godini, 52,5% bile žene.

Inkluzivne organizacije značajno povećavaju moć različitosti. Zaposlenima je potrebno da znaju da rade za organizaciju koja ih ne cijeni samo kao individue, već i vidi njihove razlike kao vrline i cijeni način na koji i one doprinose njihovom poslu. Njegovanje osjećanja pripadnosti je izuzetno značajno pri zapošljavanju najtalentovanijih kandidata i da naši zaposleni ostanu motivisani i angažovani.

U usmenoj anketi zaposlenih u novembru 2022. godine, 82% ispitanih revizora je izjavilo da EY organizacija pruža radno okruženje u kojem se osjećaju slobodnim da budu ono što jesu, što je povećanje od 2% u poređenju sa istraživanjem iz marta 2021. godine. Rukovodioci širom EY-a smatraju da su raznolikost i inkluzivnost prioriteta, i one predstavljaju glavne parametre u radu HR-a. Sa ciljem da se omogući veća odgovornost širom EY organizacije, program za praćenje raznolikosti, pravičnosti i inkluzivnosti na globalnom nivou (Global D&I Tracker) omogućava praćenje napretka u odnosu na dosljedne parametre raznolikosti, pravičnosti i inkluzivnosti, kao i izvještavanja širom organizacije. Kompanija EY je takođe kreirala Globalnu radnu grupu za društvenu jednakost (Global Social Equity Task Force - GSET) čiji je zadatak da kreira objedinjen plan mjera koje će se boriti protiv nejednakosti i diskriminacije, uključujući rasizam. Kao globalna organizacija, EY ima priliku da se pozabavi uticajem nejednakosti i nepravde i podstakne napredak unutar EY organizacije i šire. EY se zalaže za unapređenje društvene jednakosti i inkluzivnog rasta i suprotstavljanje nepravdi, pristrasnosti, diskriminaciji i rasizmu. Društvena pravičnost znači da nam je cilj da svaka osoba u EY Montenegro ima pristup resursima i mogućnostima koje su im potrebne, s obzirom na različite polazne tačke i različite potrebe. To takođe znači uklanjanje prepreka za mogućnosti i inkluzivna iskustva, što može dovesti do nejednakih ishoda. EY vjeruje da kompanije imaju direktan uticaj na rješavanje ovih nedostataka i stvaranje boljeg radnog okruženja, kroz timove, liderstvo i kulturu u timovima, kao i zadatke i vrijednost posla, kao i način na koji se donose odluke o procjeni učinka, napredovanju i imenovanju.

Naše vrijednosti: ko smo mi

1 Pojedinci koji pokazuju integritet, poštovanje i njeguju timski rad	2 Pojedinci koji su energični, puni entuzijazma i spremni da vode	3 Pojedinci koji grade veze čineći prave stvari
--	--	--

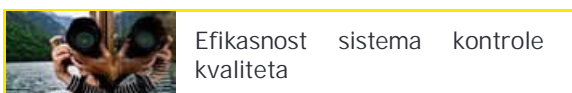
Ugled EY u Montenegro zasnovan je na pružanju usluga revizije koje su izvršene profesionalno u duhu nezavisnosti, objektivnosti i etičnosti. EY nastavlja da investira u promovisanje objektivnosti, nezavisnosti i profesionalnog skepticizma. Ovo su fundamentalni atributi revizije visokog kvaliteta.

Uloga EY Montenegro kao revizora je da pruži uvjerenje da su finansijski izvještaji revizorskih klijenata objektivno i istinito prikazani. Mi okupljamo kvalitetne timove koji pružaju usluge našim klijentima, polazeći od našeg iskustva i ekspertize o industrijama i uslugama. Kontinuirano težimo da unaprijedimo kvalitet i proces rukovođenja rizikom kako bi kvalitet usluge koji pružamo našim klijentima ostao na visokom nivou.

U današnjem okruženju koje karakteriše kontinuirana globalizacija i brz protok kapitala, kvalitet naših revizorskih usluga je veoma značajan. Kao dio naše NextWave strategije, posvećeni smo kontinuiranom i intenzivnom investiranju u razvoj i održavanje revizorske metodologije, alata i drugih resursa koji su neophodni da bi se pružila usluga revizije visokog kvaliteta.

Dok tržište i akcionari zahtijevaju visok kvalitet usluge, zahtijeva se i povećanje efektivnosti i efikasnosti pružanja usluga revizije. EY kontinuirano nastavlja da istražuje načine na koje će da poboljša efektivnost i efikasnost revizorske metodologije i procesa uz očuvanje kvaliteta revizije.

Radimo na tome da razumijemo gdje kvalitet naših usluga možda nije u potpunosti usaglašen sa našim očekivanjima, kao i očekivanjima akcionara, uključujući i zahtjeve regulatornih tijela u Crnoj Gori. Težimo da iz naših iskustava iz internih i eksternih kontrola identifikujemo razloge za odstupanja u kvalitetu kako bismo kontinuirano unapređivali kvalitet usluga revizije.

EY je osmislio i implementirao sveobuhvatan skup globalnih politika i praksi kontrole kvaliteta, koji je detaljnije opisan u nastavku ovog izvještaja. Ove politike i prakse zadovoljavaju zahtjeve Međunarodnih standarda kontrole kvaliteta izdatih od strane

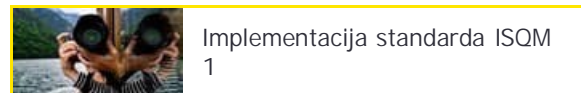
Međunarodnog odbora za standarde revizije i uvjeravanja (IAASB). EY Montenegro je usvojio ove globalne politike i procedure, te ih je dopunio specifičnostima koje zahtijeva zakonska i profesionalna regulativa u Crnoj Gori, kako bi zadovoljio specifične poslovne i regulatorne zahtjeve.

Takođe, mi sprovodimo globalni EY program kontrole kvaliteta revizije (AQR) kojim se na godišnjem nivou ocjenjuje da li je sistem kontrole kvaliteta efektivno funkcionisao, a u cilju obezbjeđenja razumnog uvjerenja da EY u Crnoj Gori i njegovi zaposleni ispunjavaju primjenjive profesionalne i EY standarde, kao i standarde koji se zahtijevaju od strane regulatora.

Rezultati programa kontrole kvaliteta revizije (AQR) kao i rezultati eksternih kontrola se ocjenjuju i komuniciraju u EY Montenegro kako bi obezbijedili osnovu za stalno unapređenje kvalitete revizije, a u skladu s najvišim standardima profesije.

Globalno izvršno tijelo je odgovorno za koordinisanje implementacije programa poboljšanja kvaliteta. Shodno tome, ovo tijelo vrši pregled rezultata našeg internog AQR programa kao i nalaza eksternih regulatora kao i svih ključnih akcija usmjerenih na oblasti koje treba unaprijediti.

Najnoviji rezultati ovakve provjere uključujući i povratnu informaciju nezavisnih eksternih regulatora u EY Montenegro omogućili su nam da zaključimo da su naši sistemi internih kontrola osmišljeni na adekvatan način kao i da efektivno funkcionišu.

U septembru 2020. godine, IAASB je odobrio standard upravljanja kvalitetom koji uključuje značajne promjene u načinu na koji profesionalne računovodstvene firme upravljaju kvalitetom. Međunarodni standard upravljanja kvalitetom 1 (ISQM 1) zamijenice sadašnji Međunarodni standard za kontrolu kvaliteta 1 (ISQM 1) i zahtijeva proaktivniji pristup upravljanja kvalitetom zasnovan na riziku na nivou kompanije.

ISQM 1 zahtijeva od kompanije da osmisle, implementiraju, prate i ocjenjuju cjelokupni sistem upravljanja kvalitetom (SQM), uključujući godišnje zaključke o efektivnosti SQM-a.

Standard uključuje strože zahtjeve za upravljanje, vođenje i kulturu profesionalnih računovodstvenih firmi, i uvodi proces procjene rizika za upravljanje kvalitetom kako bi se pažnja kompanije usmjerila na ublažavanje rizika koji mogu uticati na kvalitet angažovanja. Takođe zahtijeva opsežnije praćenje SQM-a kako bi se identifikovali nedostaci koji zahtijevaju korektivne mjere i kako bi se obezbijedila osnova za procjenu ukupne efikasnosti SQM-a.

Standard opisuje integrisani i iterativni pristup SQM-u zasnovan na prirodi i okolnostima kompanije i angažovanja koje obavlja. Takođe uzima u obzir promjene u praksi i različite modele poslovanja kompanija (npr. korišćenje tehnologije, mreže i multidisciplinarnu kompanije).

Pristup koji EY primjenjuje je implementacija SQM-a koji se dosljedno primjenjuje u cijeloj mreži kompanija članica kako bi se promovisao kvalitet angažovanja i operativna efikasnost. Ovo je posebno važno u globalnoj ekonomiji gdje su mnoge revizije multinacionalne i uključuju angažovanje drugih kompanija članica EY.

EY je razvio konzistentne okvire i mogućnosti za implementaciju SQM-a unutar EY Montenegro. Na primjer, EY je uspostavio pristup potrebnom procesu procjene rizika koji uključuje ulazne podatke i povratne informacije iz svih EY servisnih linija, funkcija i geografskih oblasti kako bi se razvili globalni osnovni minimumi, uključujući ciljeve kvaliteta (zasnovane na zahtjevima ISQM 1), i rizike i odgovore vezane za kvalitet (uključujući ključne kontrole) za koje se pretpostavlja da su primjenljivi na EY kompanije članice.

Kompanije članice EY-ja imaju odgovornost da procijene globalne osnovne minimume (npr. rizike kvaliteta, politike, tehnologije i ključne kontrole) i utvrde da li kompanija članica treba da dopuni ili prilagodi globalne osnovne minimume kako bi mogli da se primijene (npr. dodatni rizici kvaliteta, ukoliko je potrebno izmijeniti politiku kako bi bila u skladu sa lokalnim zakonima i propisima i dodatnim ključnim kontrolama).

Koristeći ovaj pristup za implementaciju ISQM 1, EY se nadograđuje na odgovore koji su već na snazi u trenutnom okviru ISQC 1 kako bi uspostavio SQM u okviru ISQM 1.

Dodatno, razvijeni su okviri za obavljanje aktivnosti praćenja i sanacije (kao što su identifikacija i evaluacija nedostataka, izvođenje analize osnovnih uzroka i razvoj planova sanacije), kao i okvir za obavljanje godišnjeg procesa evaluacije. Ove okvire podržavaju IT aplikacije kako bi se postigla dosljednost u implementaciji SQM-a u svim EY kompanijama članicama.

Vjerujemo da će implementacija ISQM 1 biti korisna za poboljšanje kvaliteta na nivou kompanije i angažovanja jer je efikasan SQM temelj za postizanje dosljednog kvaliteta angažovanja. Pored toga, nadovezuje se na snažne EY procese i kontrole kako bi kvalitet podigao na viši nivo; i predstavlja sljedeću fazu na putu stalnog poboljšanja, koji je započeo EY programom održivog kvaliteta revizije.

EY kompanije članice su na kraju odgovorne za osmišljavanje, izvođenje i rad svog SQM-a, uključujući godišnji zaključak evaluacije.

Standard zahtijeva od kompanija da implementiraju SQM do 15. decembra 2022. godine. EY Montenegro nastavlja da radi na implementaciji novog standarda zajedno sa EY SQM programom transformacije. Ključni koraci uključuju:

- Pregled globalnih osnovnih ciljeva kvaliteta i rizika kvaliteta kako bi se utvrdilo da li su potrebni dodatni ciljevi kvaliteta i/ili rizici kvaliteta;
- Pregled i razumijevanje globalnih resursa (tj. globalnih politika i tehnologija) i njihove primjene ili upotrebe od strane zemlje u svom SQM-u;
- Provjera i prilagođavanje globalnih osnovnih ključnih kontrola;
- Identifikovanje i dokumentovanje ključnih kontrola EY Montenegro;
- Sprovođenje uputstava i testiranja uzoraka;
- Identifikovanje poboljšanja postojećeg sistema kontrole kvaliteta kako bi se postigla usklađenost sa novim standardom.

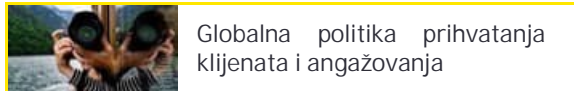
Indikatori kvaliteta revizije

Kvalitet revizije ne definišu profesionalni standardi, i zainteresovane strane mogu imati različita viđenja toga kako kvalitet treba izmjeriti. Iako nijedan parametar ili set parametara o kojima se može izvještavati ne možemo posmatrati kao isključivi indikator kvaliteta revizije, određeni set parametara nam može ukazati na kvalitet revizije.

Rukovodioci odjeljenja uvjeravanja koriste kombinaciju parametara i indikatora kvaliteta revizije da nagledaju sprovođenje strategije i vizije EY-a na lokalnom nivou. Ovi parametri i indikatori obuhvataju eksternu i internu provjeru rezultata, dostignuća Milestones programa, anketiranje ljudi i stope zadržavanja.

Elementi koji se nadgledaju i mjere preko prikaza indikatora kvaliteta revizije su u skladu sa EY okvirom odgovornosti i podliježu godišnjoj kontroli kako bi se osiguralo da oni ostaju relevantni i da su u skladu sa inicijativama vezanim za kvalitet.

Globalni prikazi indikatora kvaliteta revizije daju informacije rukovodiocima o tome da li određeni potezi imaju odgovarajući efekat, na vrijeme upozoravaju ukoliko je potrebna intervencija i potpomažu efikasnost sistema upravljanja kvalitetom u EY-u.

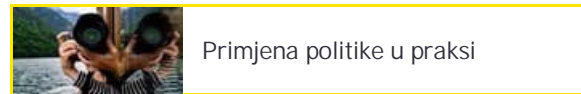
Globalna EY politika prihvatjanja novog klijenta i nastavka pružanja usluga postojećem klijentu definiše principe kako bismo odredili da li prihvatimo novog klijenta i/ili novo angažovanje, odnosno da li nastavljamo saradnju sa već postojećim klijentom. Ovi principi su fundamentalni za održavanje kvaliteta, upravljanje rizikom, zaštitu naših zaposlenih i ispunjenje zahtjeva regulatornih tijela. Ciljevi ove politike su:

- Uspostavljanje rigoroznog procesa za ocjenu rizika i donošenje odluke o prihvatjanju novog klijenta i angažovanja, odnosno nastavku saradnje sa postojećim klijentom;
- Ispunjavanje zahtjeva nezavisnosti;
- Identifikovanje i eliminisanje konflikta (sukoba) interesa;
- Identifikovanje i neprihvatanje klijenata ili angažovanja koji nose visok rizik;
- Konsultacije sa EY profesionalcima i stručnjacima kako bi se identifikovale dodatne procedure rukovođenja rizikom za specifične visokorizične oblasti i
- Usaglašenost sa zakonskom regulativom kao i zahtjevima struke.

Pored toga, globalna EY politika o sukobu interesa definiše globalne standarde za rješavanje kategorija potencijalnih sukoba interesa i proces njihovog identifikovanja. Takođe uključuje odredbe za ublažavanje potencijalnih sukoba interesa što je brže i efikasnije moguće, koristeći odgovarajuće zaštitne mjere. Takve mjere zaštite mogu uključivati pribavljanje saglasnosti klijenta da djeluje za drugu stranu gdje može postojati sukob interesa, uspostavljanje odvojenih angažovanih timova koji bi radili za dvije ili više strana, implementaciju odgovarajućih praksi separacije između angažovanih timova ili odbijanje angažovanja kako bi se izbjegao identifikovan sukob.

Globalna EY politika sukoba interesa i povezane smjernice uzimaju u obzir rastuću kompleksnost naših angažovanja i odnosa sa klijentima, kao i potrebu za

blagovremenim i preciznim odgovorom na zahtjeve klijenta. Pored toga politike i smjernice usklađene su sa Međunarodnim Etičkim Standardima računovođa (IESBA).

EY Proces za prihvatjanje klijenata i angažmana (Process for Acceptance of Clients and Engagements PACE) je sistem za efikasnu koordinaciju prihvatjanja klijenata i nastavka saradnje u skladu sa globalnim politikama kompanija članica. PACE vodi korisnika korak-po-korak kroz zahtjeve za prihvatjanje klijenta i nastavak saradnje, te ga povezuje sa resursima i informacijama potrebnim za procjenu poslovnih prilika i povezanih rizika.

Postupak prihvatjanja novog klijenta sadrži pažljivo razmatranje rizika povezanih sa potencijalnim klijentom i nekoliko procedura due diligence-a. Prije nego što prihvatimo novog klijenta ili novo angažovanje, moramo da odredimo da li imamo dovoljno resursa da pružimo kvalitetne usluge, naročito u oblastima sa kompleksnim pitanjima, a potom da razmotrimo da li su usluge koje klijent traži od nas primjerene. Postupak odobrenja je rigorozan, a ni jedno novo revizorsko angažovanje ne može se prihvatiti bez odobrenja našeg Direktora Profesionalne Prakse (PPD) i timova rukovodećih partnera revizije.

Tokom godišnjeg postupka potvrđivanja nastavka saradnje sa klijentom, razmatramo pružene usluge i mogućnost nastavka pružanja kvalitetne usluge i potvrđujemo da li klijent dijeli predanost EY-a Montenegro za kvalitetnim i transparentnim finansijskim izvještajima. Pored toga partner nadležan za reviziju zajedno sa rukovodiocem odjeljenja revizije, na godišnjem nivou razmatra odnos sa klijentom kako bi se utvrdilo da li je nastavak saradnje primjeren.

Kao rezultat ovog razmatranja, neke se revizije utvrđuju kao kompleksne i time podliježu dodatnoj kontroli - nadzoru tokom procesa revizije, dok se sa nekim revizorskim klijentima saradnja prekida. Kao i kod postupka prihvatjanja novog klijenta, naš regionalni Direktor Profesionalne Prakse (PPD) i rukovodeći partner revizije su uključeni u postupak odlučivanja o nastavku saradnje sa klijentom i moraju se složiti.

Odluka o prihvatjanju i odluka o produžetku saradnje sa klijentom se donosi uzimajući u obzir procjenu koju vrši angažovani tim, a u kojoj se razmatraju faktori rizika u više kategorija: stav menadžmenta, unutrašnja kontrola i povezane strane.

Vršenje revizije

EY kontinuirano ulaže u poboljšanje revizorske metodologije i alata, sa ciljem da pruži najviši nivo kvaliteta revizorskih usluga. Ova ulaganja su u skladu sa ciljevima EY da održi posvećenost izgradnji povjerenja na tržištima kapitala i ekonomijama širom svijeta.

Rad u virtuelnom svijetu

U poslovnom okruženju koje sve više postaje virtuelno, treba uzeti u obzir dvije stvari prilikom vršenja revizije visokog kvaliteta. U prvoj kategoriji je način na koji kompanije članice EY-a posluju, kako njihovi zaposleni mogu efektivno da obavljaju rad od kuće, i kako to može uticati na njihove rizike. Druga kategorija pokriva pitanje toga kako biznisi evoluiraju kako bi se prilagodili radu u virtuelnom svijetu – gdje se poslovi obavljaju onlajn, preko granica, bez potrebe za fizičkim interakcijama.

EY Montenegro je svjestan kakve rizike virtuelni svijet može predstavljati za način na koji ljudi rade. Oni uključuju brigu o mentalnom zdravlju i dobrobiti zaposlenih, kao i njihovu potrebu da se uspostavi balans između poslovnog i privatnog života. Ipak, shvatamo da se i klijenti s kojima EY Montenegro posluje suočavaju sa sličnim problemima. Velika fluktuacija zaposlenih i razvoj poslovne prakse, mogu stvoriti dodatne rizike, koji zauzvrat zahtijevaju dalji razvoj planiranja i praksi u reviziji.

Digitalna EY revizija

EY ima misiju da postane najpouzdaniji globalni pružalac usluga revizije, unapređujući javni interes proaktivno odgovarajući na potrebe zainteresovanih strana za povjerenjem u tržišta kapitala. Ovo se dalje podržava kroz digitalno osnažene timove i usluge koje pružaju vrhunske uvide i vrijednost.

EY je investirao u našu digitalnu reviziju, koja uključuje najnoviju tehnologiju, procese prikupljanja podataka i pristup reviziji koji je u potpunosti zasnovan na podacima. Digitalna EY revizija pomaže u stvaranju većeg kvaliteta revizije kroz bolji fokus na rizike od materijalno značajnih grešaka i kvalitetnije revizorske dokaze kako bi se odgovorilo na te rizike.

Digitalna EY tehnologija fokusira se na tri ključne oblasti: povezivanje, automatizacija i analiza.

1. Povezivanje timova i kompanija

Međusobno povezivanje timova i sa kompanijama kojima vrše reviziju stvara bezbjednu platformu za digitalni pristup:

- EY Canvas
- EY Canvas portal za klijente
- EY Canvas paket mobilnih aplikacija
- EY Canvas nadzorna ploča

2. Automatizacija revizorskih procedura i procesa

Automatizacijom revizorskih procedura i procesa, EY timovi smanjuju opterećenje klijenata i mogu da se fokusiraju na oblasti koje zahtijevaju prosuđivanje:

- Centralizacija: prikupljanje podataka
- Standardizacija: globalne usluge isporuke
- Automatizacija: EY pametna automatizacija (EY Smart Automation)

3. Analiza podataka, uključujući najnovije tehnologije

EY timovi analiziraju podatke sa naprednim i novim tehnologijama i izgrađuju revizorske dokaze koji podržavaju zaključke:

- EY Helix biblioteka alata za analizu
- Vještačka inteligencija
- EY Blockchain alat za analizu
- Digitalna globalna revizorska metodologija

Povezivanje

EY Canvas, naša globalna revizorska platforma, u središtu je revizije i omogućava nam obavljanje visoko kvalitetne revizije. EY Canvas je izrađena korišćenjem najsavremenije tehnologije kada su u pitanju web aplikacije. To nam omogućava poboljšanu bezbjednost podataka i omogućava lakše razvijanje našeg softvera sa ciljem da se odgovori na promjene u računovodstvenoj profesiji i regulatornom okruženju.

Kroz profilna pitanja, revizorska angažovanja u EY Canvasu su automatski ažurirana svim relevantnim informacijama koje se odnose na vrstu naših klijenata (npr. listirana, kompanije od javnog značaja) i industrije u kojoj oni posluju. Time je omogućeno da naši revizorski planovi budu prilagođeni i vremenski ažurirani i povezani sa našim revizorskim smjericama, profesionalnim standardima i obrascima. Većina obrazaca koji omogućavaju revizijsku dokumentaciju integrisani su u EY Canvas, koristeći pitanja vezana za profil kako bi se pružile relevantne revizorske procedure i povezani zahtjevi za dokumentacijom. Napravljen je sa interfejsom koji omogućava korisniku da sagleda rizike kao i odgovore na te rizike kao i procedure obavljene u ključnim oblastima. EY Canvas ujedno omogućava povezivanje između naših grupnih revizorskih timova omogućavajući im lakšu komunikaciju relevantnih

informacija i instrukcija timovima, tako da primarni revizorski tim ima kontrolu nad planiranjem i monitoringom grupnih revizija.

EY Canvas uključuje EY Canvas portal za klijente (EY Canvas Client Portal), kako bi pomogao timovima u komunikaciji sa klijentima i usmjeravanju zahtjeva njihovih klijenata. Takođe, mobilne aplikacije, integrisane u EY Canvas kako bi pomogle našim ljudima tokom sprovođenja revizije; na primjer, u nadgledanju statusa revizije, čuvanju revizorskih dokaza na bezbjednom mjestu i sprovođenju popisa.

Automatizacija

Organizacije vide robotiku kao priliku da unaprijede pojedinačne procese korišćenjem tehnologije. Digitalna EY revizija koristi globalnu povezanost putem EY Canvas-a za implementaciju automatizacije na globalnom nivou. Ova strategija zasniva se na moćnoj automatizaciji koja je već ugrađena u EY Canvas kroz napredno kodiranje koje pokreće platformu.

EY Smart Automation je biblioteka rješenja za pametnu automatizaciju koja automatizuju procedure i procese revizije. EY Smart Automation se primjenjuje kroz hub za automatizaciju koji je direktno integrisan u EY Canvas. On maksimizuje upotrebu robotike i naprednih tehnika automatizacije kako bi se automatizovali administrativni i repetitivni zadaci, uključujući one koji se tradicionalno izvršavaju ručno. Ovo, zauzvrat, pomaže revizorskim timovima kompanija članica EY da usredsrede svoje vrijeme na oblasti koje zahtijevaju njihovo profesionalno rasuđivanje i uvid.

Analiza

Za revizorske timove kompanije članice EY analiza podataka zauzima centralno mjesto u njihovim revizijama. Njihova upotreba podataka i analiza se ne tiče dodatnih procedura ili vizualizacija. Radi se o preuzimanju velikih populacija kompanijskih podataka, i primjenjivanja naše globlano konzistentne tehnologije (EY Helix) i metodologije (EY GAM) za reviziju tih podataka čime se zamjenjuju ili dopunjavaju tradicionalne revizorske procedure, kao što je uzorkovanje.

EY Helix je naš paket alata za analizu podataka, koju podržavaju specifični revizorski programi i mogućnosti. Analitičke procedure transformišu reviziju tako jer mogu da obuhvate veći obim podataka koji su bitni za reviziju, da identifikuju neuobičajene obrasce i trendove, i pomažu nam da usmjerimo reviziju.

Koristeći EY Helix paket i naše analitičke procedure, naši timovi mogu unaprijediti proces procjene rizika revizije, omogućavajući reviziju više rizičnih transakcija. Takođe, pomažu našim ljudima da postavljaju bolja pitanja o revizorskim nalazima i procjeni ishoda.

Kontinuirano se investira u nove analizatore u nizu sektora i računovodstvenih oblasti kako bi se poboljšao kvalitet revizorskih procedura u ovim oblastima.

Revizorska metodologija

Pokretač primjene ove inovativne tehnologije je Digitalna Globalna Revizorska Metodologija (EY Digital GAM). Osmišljena i zasnovana na opsežnom istraživanju sa revizorima, ona je prvi revizorski pristup zasnovan na podacima. Sve procedure, uključujući procjenu rizika i značajne procedure, počinju sa stavom da su podaci na prvom mjestu, analizom relevantnih finansijskih i nefinansijskih podataka dopunjujući ih tradicionalnim tehnikama revizije kao što su upiti, zapažanja i inspekcije.

EY Digital GAM jedan je od brojnih revizorskih pristupa koji su dostupni timovima za reviziju kako bi se zadovoljile potrebe širokog spektra tipova kompanija koje su predmet revizije, i nalazi se pod okriljem EY GAM-a.

Globalna Revizorska Metodologija (EY GAM) pruža globalni okvir za obavljanje visoko kvalitetnih usluga revizija putem dosljedne primjene procesa, procjena i revizorskih procedura u svim revizorskim angažovanjima. Osnova EY GAM-a je procjena (i ponovno razmatranje i izmjena, ako je potrebno tokom revizije) rizika, te utvrđivanje vrste, vremena i obima revizorskih procedura na osnovu procjene rizika. U okviru EY GAM-a, poseban naglasak je na profesionalnom skepticizmu tokom sprovođenja revizije. EY GAM je zasnovan na Međunarodnim Standardima Revizije (ISA) i dopunjen je u Crnoj Gori da bude u skladu sa domaćim zakonskim i regulatornim zahtjevima.

Koristeći online alatku, EY Atlas, revizor EY-a koristi verziju GAM-a koja je organizovana po temama i dizajnirana da fokusira našu revizorsku strategiju na rizike finansijskih izvještaja kao i na osmišljavanje i sprovođenje odgovarajuće strategije koja će odgovoriti na te rizike. EY GAM čine dva osnovna dijela: metodološki zahtjevi i pomoćni obrasci i primjeri. Zahtjevi i uputstva odražavaju i standarde revizije i EY politike. Primjeri u EY GAM-u dopunjuju zahtjeve i uputstva sa ilustrativnim primjerima iz vodeće prakse.

EY GAM sadrži brojne revizorske pristupe koji su „profilisani“ u okviru EY Atlasa kako bi se predstavili relevantni zahtjevi i uputstva, u zavisnosti od prirode

kompanije koja je predmet revizije – na primjer, postoje profili za Digital GAM ili Core GAM i drugi profili za listirane i za one koji se smatraju nekompleksnim entitetima.

EY nastavlja da razvija metodologiju kako bi ispratio promjene i revizije standarda revizije i promjene u okviru procesa finansijskog izvještavanja entiteta, kao što je usvajanje novih tehnologija. Ostala unapređenja su izvršena u oblasti promjena u standardima, revizorskih pitanja i problema, implementacije i rezultata internih i eksternih ispitivanja. Nedavno je EY GAM ažuriran u skladu sa zahtjevima MSR 315 (revidiran 2019.), Identifikovanje i procjena rizika materijalno pogrešnih iskaza i izdat je paket mogućnosti za implementaciju novih i revidiranih zahtjeva.

Pored toga, pratimo trenutna i nova dešavanja i objavljujemo blagovremena obavještenja o planiranju i izvršenju revizije koja naglašavaju područja koja su zapažena tokom inspekcija kao i druge ključne teme od interesa za našeg lokalnog regulatora (ili regulatore) revizije i Međunarodni forum nezavisnih regulatora revizije (IFIAR).

U vezi sa sukobom u Ukrajini i povezanim sankcijama Rusiji, izdali smo računovodstvena i revizijska razmatranja kada se vrše revizije subjekata koji su izloženi riziku zbog nedavnih događaja u ovim zemljama.

Proces sertifikacije u oblasti tehnologije

Uz kontinuirani razvoj tehnologije koja se koristi u reviziji, EY ima strog proces sertifikacije kako bi osigurao da je tehnologija koja se koristi u revizorskim angažovanjima odgovarajuća (tj. da rješenje ispunjava svoje ciljeve i da je prikladno za upotrebu u revizorskom okruženju, i da zaposleni u EY imaju odgovarajuće kompetencije da koriste to rješenje).

Sertifikacija se odnosi na niz oblasti, uključujući to da rješenje ima jasan revizorski cilj, da je široko testirano, da su metodologija i mogućnosti dostupne za podršku u odgovarajućoj primjeni i da je korisnicima dostupna efikasna obuka. Takođe postoje provjere kako bi se osiguralo da se podaci bezbjedno održavaju i da postoji usklađenost sa relevantnim zahtjevima za privatnost podataka.

Formiranje revizorskih timova

Raspoređivanje zaposlenih u revizorske timove se takođe vrši na osnovu uputstava našeg rukovodstva. Faktori koji se uzimaju u obzir prilikom formiranja revizorskih timova uključuju: veličinu i kompleksnost angažovanja, ocjene rizika angažovanja, specijalizovana znanja i vještine iz relevantne industrije, vrijeme obavljanja revizije, kontinuiranu

edukaciju kao i priliku da se stekne iskustvo tokom rada na terenu. Kod kompleksnijih angažovanja razmatra se potreba i za dodatnim ili posebnim vještinama kako bi se poboljšao ili dopunio revizorski tim.

U mnogim slučajevima, interni stručnjaci (eksperti) dodjeljuju se kao dio revizorskog tima kako bi pomogli u obavljanju revizorskih postupaka i u pribavljanju odgovarajuće revizorske dokumentacije. Ti stručnjaci se koriste u situacijama kada su potrebne specifične vještine ili znanja iz određenih oblasti, kao što su porezi, forenzika, informacioni sistemi, procjene imovine i aktuarske procjene.

Kada su ispunjeni određeni uslovi, politika EY-a u Crnoj Gori zahtijeva odobrenje angažovanja pojedinaca na određenim revizorskim pozicijama od strane našeg rukovodstva i Regionalnog direktora Profesionalne Prakse (PPD). Ova praksa se sprovodi kako bi profesionalci koji vode revizije javnih društava i ostalih društava od javnog interesa posjedovali odgovarajuće sposobnosti (npr. znanje, vještine i mogućnosti) da ispune njihove odgovornosti prema odnosnom revizorskom angažovanju, i da bi bili u saglasnosti sa pravilima rotacije revizora.

Prevare

Dio napora koji ulažemo u usavršavanje leži u shvatanju potrebe da se unaprijedi način na koji vršimo reviziju, kako bi se spriječile prevare. Na globalnom nivou, EY se trudi da bude predvodnik u profesiji koji će odgovoriti na pitanja zainteresovanih strana o ulozi revizora u identifikovanju prevare.

Kompanije nikada nijesu imale više podataka nego danas, što pruža nove prilike za detekciju materijalnih prevara istraživanjem podataka, analizom i interpretacijom. U idealnom slučaju, ovu ulogu vrše revizori. Oni se sve češće služe analizom podataka za identifikaciju neuobičajenih transakcija i obrazaca vršenja transakcija koji mogu ukazivati na materijalnu prevaru.

Ipak, tehnologija nije univerzalno rješenje, i profesionalno rasuđivanje takođe igra bitnu ulogu. Svi uključeni – uprava, odbori, revizori i regulatori – imaju odgovornost da u korporativnu kulturu i ponašanje uvedu podršku za detekciju prevare. Dodatni koraci koji su preduzeti u podršci ovog bitnog dijela revizije uključuju:

- Korišćenje alata za analizu podataka za testiranje prevara u reviziji,
- Korišćenje dodatnih internih i eksternih podataka i informacija kako bismo dobili što jasnije odgovore na indikatore spoljnih rizika, poput "short selling"-a i uzbunjivanja,
- Korišćenje elektronskih potvrda za revizorske dokaze kad god je to moguće,
- Formiranje odgovarajućeg okvira za procjenu rizika od prevare zajedno sa revizorskim komitetima i rukovodiocima,
- Obavezno korišćenje usluga stručnjaka za forenziku u reviziji.

Nefinansijsko izvještavanje

Kompanije članice EY pružaju usluge uvjeravanja o širokom spektru nefinansijskih informacija i informacija u vezi sa izvještavanjem. EY Metodologija za uvjeravanje u oblasti održivosti (Sustainability Assurance Methodology - EY SAM) predstavlja globalni okvir za dosljedan pristup svim angažovanjima Uvjeravanja po pitanju ESG i informacija o održivosti. EY SAM omogućava visok kvalitet usluga uvjeravanja na svim angažovanjima bez obzira na nivo uvjeravanja koji se zahtijeva. Ovo se postiže dosljednim korišćenjem misaonih procesa, rasuđivanja i procedura. EY SAM se takođe prilagođava prirodi izvještavanja o ekološkim, društvenim i upravljačkim faktorima, kao i kriterijumima koje je primijenio klijent prilikom pisanja tog izvještaja.

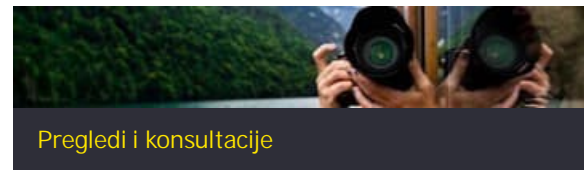
Ova metodologija ističe potrebu da se primjenjuje određeni nivo profesionalnog skepticizma prilikom izvršavanja procedura, uključujući kriterijume i izvještavanje o ekološkim, društvenim i upravljačkim faktorima koji se mijenjaju. EY SAM se bazira na Međunarodnim standardima angažovanja na osnovu kojih se pruža uvjeravanje (International Standards on Assurance Engagements), a u EY Montenegro je dopunjen tako da podliježe lokalnim standardima uvjeravanja i regulatornim i statutornim zahtjevima.

Kao dio pružanja usluga uvjeravanja visokog kvaliteta, u oblasti izvještavanja o ekološkim, društvenim i upravljačkim faktorima, EY organizuje treninge i programe nadziranja, i oformio je vodiče i procese koje koriste zaposleni u kompanijama članicama da bi izvršili usluge dosljedno i efektno. Ovo uključuje EY usluge u oblasti klimatskih promjena i održivost – tim profesionalaca posvećen temama održivosti. Takođe su oformljeni vodiči za revizorske timove za procjenu uticaja klimatskih rizika na finansijsko izvještavanje po Međunarodnim Standardima Finansijskog Izvještavanja (International Financial Reporting Standards (IFRS)) ili ostalim okvirima finansijskog izvještavanja. Direktori profesionalne prakse na globalnom nivou, nivou oblasti i regiona, zaposleni na pozicijama kontrole kvaliteta u EY-u (EY quality functions) i zaduženi za Međunarodne Standarde Finansijskog Izvještavanja (IFRS), a i ostali profesionalci koji rade sa timovima u svakoj kompaniji članici, posjeduju znanje o ljudima u EY-u, klijentima i procesima i uvijek su dostupni da pruže podršku timovima angažovanim na uvjeravanju.

Dodatno, EY je poboljšao procese vezane za kontrolu kvaliteta kako bi se pozabavio takvim aspektima kao što su proces prihvatanja angažovanja, zahtjevi za obuku i akreditaciju, kao i dodjeljivanje resursa posebno vezanih za usluge atestiranja u vezi sa pitanjima nefinansijskog izvještavanja.

EY daje podatke velikom broju državnih i privatnih inicijativa da bi se popravio kvalitet, uporedivost i dosljednost izvještavanja o ekološkim, društvenim i

upravljačkim faktorima, uključujući klimatske rizike. Ove aktivnosti se sprovode na globalnom, regionalnom i nacionalnom nivou. Na primjer, izrađuju se nacrti parametara za ekološke, društvene i upravljačke faktore (ESG) i nacrti prijedloga izvještavanja o ekološkim, društvenim i upravljačkim faktorima za Projekat podrške inkluzivnom kapitalizmu (Embankment Project on Inclusive Capitalism - EPIC) i za Međunarodno poslovno vijeće (International Business Council - WEF-IBC) Svjetskog ekonomskog foruma. EY se takođe stara da pristup resursima dobiju svi koji postavljaju standarde u oblasti izvještavanja o održivosti uključujući razvoj okvira Radne grupe za finansijska objelodanjivanja vezana za prirodu (Taskforce on Nature-related Financial Disclosures - TNFD).

Pregledi i konsultacije

Pregled rada revizora

EY politike opisuju zahtjeve za blagovremenim učestvovanjem rukovodstva na revizorskim angažovanjima, kao i različite nivoe pregleda obavljenog rada na reviziji. Članovi revizorskog tima obavljaju detaljan pregled revizorske dokumentacije, dok partner na angažovanju obavlja drugi nivo pregleda. U slučajevima kada je svrsishodno, i na osnovu rizika, predstavnici iz poreskog odjeljenja (poreski eksperti) vrše pregled dokumentacije koja se odnosi na značajne poreze i drugu povezanu poresku dokumentaciju. Za društva od javnog interesa i određena ostala društva (tj. društva koja su procijenjena kao visokorizična angažovanja) pored angažovanog partnera u pregled je uključen i nezavisan partner (a što je detaljnije opisano u nastavku) koji je zadužen za pregled kvaliteta na angažovanju, kao i pregled najznačajnijih pitanja u vezi sa računovodstvom, finansijskim izvještavanjem i našim revizorskim mišljenjem.

Priroda, vrijeme i obim pregleda radnih papira zavise od mnogo faktora, uključujući:

- Rizik, značajnost, subjektivnost i kompleksnost pitanja,
- Sposobnost i iskustvo revizorskog tima u pripremi revizorske dokumentacije,
- Nivo direktnog učešća lica zaduženog za pregled, u radu,
- Obim korišćenja konsultacija.

Takođe ove politike opisuju uloge i odgovornosti svakog pojedinačnog člana tima u upravljanju, usmjeravanju i nadgledanju revizije kao i zahtjeve za dokumentovanje njihovog rada i zaključaka.

Zahtjevi za konsultacije

Naše politike konsultacije su zasnovane na kulturi saradnje, pri čemu se naši profesionalci ohrabruju da dijele svoja viđenja o kompleksnim računovodstvenim i revizorskim pitanjima kao i kompleksnim pitanjima vezanim za izvještavanje. Kako je okruženje u kojem rade kompanije članice EY postalo složenije i globalno povezano, kultura konsultacija u EY je postala je još važnija kako bi pomogla kompanijama članicama da blagovremeno dođu do odgovarajućih zaključaka za kompanije kojima vrše reviziju. Zahtjevi za konsultacije kao i povezane politike su osmišljene sa ciljem da revizorski tim donese odgovarajuće zaključke.

Kultura konsultacija u EY-ju omogućava angažovanim timovima da pružaju besprekorne i dosljedne usluge visokog kvaliteta koje zadovoljavaju potrebe klijenata revizije, njihovih organa upravljanja i svih zainteresovanih strana.

Za kompleksna i osjetljiva pitanja EY podstiče i zahtijeva konsultovanje sa resursima koji nijesu direktno povezani sa revizorskim timom, sa EY stručnjacima koji posjeduju više iskustva i specijalizovano znanje, a pogotovo sa EY timovima koji se bave pitanjima profesionalne prakse i nezavisnosti. U interesu objektivnosti i profesionalnog skepticizma naša politika zahtijeva od članova profesionalne prakse i nezavisnosti i određenih drugih, da se povuku iz procesa konsultacija ako trenutno rade, ili su u određenom vremenskom razdoblju radili, sa klijentom na kojeg se odnosna konsultacija odnosi. U ovoj situaciji, drugi zaposleni bi bili angažovani.

Naša politika takođe definiše i zahtjeve za dokumentovanjem svih konsultacija, uključujući i zahtjeve za pismenim potvrdama od osobe ili osoba koje su konsultovane, u cilju pokazivanja njihovog razumijevanja pitanja i njegovog rješavanja.

Pregled kvaliteta pri angažovanju

EY politika pregleda kvaliteta pri angažovanju bavi se angažovanjima revizije i uvjeravanja. Pregled kvaliteta na angažovanju od strane nezavisnog partnera, a u skladu sa zahtjevima profesionalnih standarda je obavezan za revizije javnih društava, određenih društava od javnog interesa kao i za angažovanja visokog rizika. Nezavisni partneri koji vrše pregled kvaliteta na angažovanju su stručnjaci sa značajnim iskustvom. Oni su nezavisni od revizorskog tima i daju objektivnu ocjenu značajnih procjena revizorskog tima i zaključaka donijetih u formulisanju revizorskog

izvještaja. Pregled kvaliteta na angažovanju, međutim, ne umanjuje odgovornost partnera zaduženog za angažovanje i njegovo izvršenje. Odgovornost nezavisnog partnera koji vrši pregled kvaliteta na angažovanju se ne može ni u kom slučaju delegirati drugim pojedincima.

Određene politike i prakse u vezi sa imenovanjem i kvalifikovanošću profesionalaca koji kao nezavisni partneri vrše pregled kvaliteta na angažovanju, kao i srodnim zahtjevima za akreditaciju i obuku, kao i omogućavanje podrške izvršenju pregleda se modifikuju kako bi bili u skladu sa zahtjevima Međunarodnog standarda za upravljanje kvalitetom (ISQM) 2, Pregledi kvaliteta angažovanja.

Pregled kvaliteta na angažovanju obuhvata čitav ciklus angažovanja, uključujući planiranje, procjenu rizika, strategiju revizije i izvršenje. Politike i procedure za izvođenje i dokumentovanje pregleda kvaliteta na angažovanju pružaju specifične smjernice o prirodi; vremenu i obimu procedura koje treba izvršiti; i potrebnoj dokumentaciji koja dokazuje da su procedure izvršene. U svim okolnostima, pregled kvaliteta na angažovanju završava se prije datuma revizorskog izvještaja.

Za reviziju, pregled kvaliteta pri angažovanju sprovode partneri u reviziji pridržavajući se profesionalnih standarda u reviziji svih navedenih kompanija, društva od javnog interesa i onih za koje se smatra da im je potrebno dodatno nadgledanje. Regionalni rukovodeći partner u reviziji (ili regionalni lider za reviziju) i Regionalni direktor profesionalne prakse (PPD) određuje nezavisne partnere koji su angažovani na pregledu kvaliteta na angažovanjima.

Usaglašavanje različitih profesionalnih mišljenja u revizorskom timu

Mi zagovaramo kulturu saradnje koja ohrabruje naše zaposlene da se izjasne u slučaju nastanka neslaganja oko profesionalnog mišljenja ili ako se osjećaju nelagodno u vezi sa pitanjima koja se tiču konkretnog revizorskog angažovanja. Procedure su kreirane na način da omoguće svim članovima revizorskog tima da iskažu svoje neslaganje u vezi sa značajnim računovodstvenim, revizorskim pitanjima, odnosno pitanjima koja se odnose na finansijsko izvještavanje.

Sa ovim procedurama se upoznaju svi novozaposleni i iste se njeguju tokom vremena kako bi našim zaposlenima ugradili i odgovornost i ovlaštenja da zahtjevaju temeljnu diskusiju i provjeru različitih mišljenja.

Neslaganja u profesionalnom mišljenju do kojih može doći tokom revizije se generalno rješavaju na nivou revizorskog tima. Međutim, ukoliko bilo koji pojedinac u diskusiji nije zadovoljan sa donijetom odlukom, oni

obavještavaju sljedeći nivo rukovodstva/uprave, dokle god se ne dođe do dogovora ili finalne odluke, uključujući i konsultacije sa profesionalnom praksom, ukoliko je potrebno.

Ukoliko nezavisni partner za pregled kvaliteta na angažovanju da preporuku sa kojom se angažovani partner ne slaže, izvještaj revizora neće biti izdat dok se to pitanje ne razriješi na zadovoljavajući način. To se vrši kroz odgovarajući proces konsultacija i razrješenja profesionalnih neslaganja.

Razlike u profesionalnom mišljenju koje se rješavaju konsultacijama sa profesionalnom praksom su na odgovarajući način dokumentovane .

Obavezna rotacija partnera je jedan od načina na koji EY jača nezavisnost revizora. Pridržavamo se zahtjeva Međunarodnog odbora za Standarde Etike Računovođa (IESBA). EY u Crnoj Gori podržava rotaciju partnera jer pruža svjež pristup angažovanju i promoviše nezavisnost u odnosu na klijente, dok se sa druge strane zadržava ekspertiza i poznavanje poslovanja klijenta. Rotacija partnera na reviziji, zajedno sa zahtjevima za nezavisnošću, unapređuju sistem internih kontrola kvaliteta i pomažu da se ojača nezavisnost i objektivnost revizora, te na taj način doprinose očuvanju kvaliteta revizije.

Za društva od javnog interesa EY globalne procedure nezavisnosti zahtjevaju da se nadležni partner u reviziji, kao i partner za pregled revizije i ostali revizorski partneri koji donose ključne odluke ili procjene o značajnim pitanjima za reviziju (zajedno "ključni partneri u reviziji") promijene na svakih sedam godina. Za revizorske klijente koji su tek izlistani na berzi, ključni partneri u reviziji mogu da budu angažovani na tom klijentu dodatne dvije godine prije rotacije, ako su proveli šest ili više godina na tom klijentu, prije listiranja na berzi.

Po završetku maksimalnog perioda usluge, ključni partner za reviziju ne smije voditi ili koordinirati profesionalne usluge klijentu revizije društvu od javnog interesa sve dok ne završi period pauze. Ovaj period je pet godina za nadležnog partnera za reviziju na angažovanju, tri godine za partnera za kontrolu kvaliteta revizije i dvije godine za ostale partnere koji podliježu rotaciji.

U slučajevima gdje je od strane lokalnog zakonodavnog tijela ili regulatora ustanovljen period pauze za nadležnog partnera za reviziju koji je kraći od pet godina, duži od tog perioda pauze ili tri godine može se primijeniti umjesto standardne petogodišnje

pauze. Ovo izuzeće može se primijeniti samo za periode revizije koji počinju prije 15. decembra 2023. godine.

Pored zahtjeva za rotacijom partnera revizije koji se primjenjuju na društva od javnog interesa klijente revizije, EY je uspostavila zaštitni okvir za dugu povezanost koji, u skladu sa zahtjevima IESBA kodeksa, uključuje i razmatranje prijetnji nezavisnosti nastalih uključenošću zaposlenih tokom dugog vremenskog perioda i okvir zaštitnih mjera za rješavanje takvih pretnji.

Koristimo alate kako bi se na efikasan način vršio nadzor da li se interna pravila rotacije poštuju i zahtjevi za partnere u reviziji i druge profesionalce koji su dugo povezani sa klijentom revizije. Takođe postoji proces planiranja rotacije i odlučivanja koji uključuje konsultacije sa i odobravanja od strane stručnjaka po pitanjima profesionalne prakse i nezavisnosti.

Eksterna rotacija

Za društva od javnog interesa poštujuemo zahtjeve rotacije Zakona o reviziji.

Program kontrole kvaliteta revizije

Globalni program kontrole kvaliteta revizije (AQR) je kamen temeljac posvećenosti EY da održava i poboljšava kvalitet pruženih usluga revizije. EY Montenegro sprovodi globalni program kontrole kvaliteta revizije, izvještava o njegovim rezultatima i razvija odgovarajuće planove za poboljšanje. Primarni cilj ovog programa je da se utvrdi da li su sistemi kontrole kvaliteta, uključujući i EY Montenegro, uređeni na odgovarajući način, te da li se postupa u skladu sa njima prilikom obavljanja revizije da bi se osigurala usaglašenost sa politikama i procedurama, profesionalnim standardima i propisima. Globalni AQR program usklađen je sa smjernicama koje su sadržane u Međunarodnom standardu kontrole kvalitete br. 1 i izmjenom (ISQC br.1) te se po potrebi dopunjava kako bi bio usklađen sa standardima i zakonodavstvom u Crnoj Gori. Program kontrole kvaliteta revizije takođe doprinosi naporima koje EY Montenegro kontinuirano ulaže kako bi prepoznao područja u kojima se može poboljšati naš rad odnosno poboljšati naše politike i procedure.

Ovaj program je implementiran na godišnjem nivou i prati se i koordinira od strane Direktora profesionalne prakse (PPD), a nadgleda od strane globalnog rukovodioca revizije.

Angažovanja koja su predmet programa kontrole kvaliteta su na godišnjem nivou odabrana na osnovu rizika, sa naglaskom na klijente koji su veliki, kompleksni ili su od javnog interesa, uključujući elemente nepredvidivosti, kako bi se utvrdila usaglašenost sa internim politikama i procedurama, zahtjevima EY GAM metodologije i relevantnim profesionalnim standardima i zahtjevima lokalne regulative. Program takođe uključuje i pregled metodom uzorka nerevizorskih angažovanja koja su sproveli revizorski timovi. Time se mjeri usklađenost sa relevantnim profesionalnim standardima i internim politikama i procedurama koje je potrebno primjenjivati u izvršavanju nerevizorskih usluga. Pored toga sprovode se pregledi na nivou društva (practice-level review) kako bi se ocijenila usklađenost sa politikama kontrole kvaliteta i procedurama za određeni entitet, a kako se navodi u ISQC 1.

Program ocjene kvaliteta revizije dopunjava eksterne preglede i inspekcije, kao što su programi kontrole od strane regulatora i eksternog ocjenjivanja od strane praktičara. Takođe nas obavještava o našoj usklađenosti sa regulatornim zahtjevima, profesionalnim standardima i politikama i procedurama.

Posljednja AQR procedura sprovedena u EY Montenegro bila je u maju 2018. godine. AQR je obuhvatio pregled dva angažovanja. Oba angažmana

su ocijenjena ocjenom „1“ što predstavlja najbolju ocjenu za konkretno revizorsko angažovanje koje je bilo predmet AQR kontrole.

Stručnjaci koji sprovode program kontrole kvaliteta revizije i vođe timova biraju se na osnovu njihovih vještina i stručnog znanja u računovodstvu i u reviziji, kao i na osnovu njihove uže specijalnosti. Pored toga, vođe timova i stručnjaci koji sprovode kontrolu najčešće učestvuju u programu kontrole kvaliteta revizije više godina i posjeduju visok stepen vještina u sprovođenju programa. Takođe nezavisni su od revizorskog tima koji ocjenjuju i oni sprovode kontrolu izvan lokacije na kojoj inače obavljaju svoj posao.

Rezultati AQR procesa se sumiraju na globalnom nivou (kao i na nivou oblasti i regiona) zajedno sa svim ključnim oblastima u kojima rezultati ukazuju na potrebu za kontinuiranim poboljšanjima kvaliteta. Sumirani rezultati se dijele u okviru mreže. Mjere za rješavanje problema kvaliteta revizije, koji su primijećeni od strane AQR programa, regulatornih kontrola i pregleda od strane kolega, adresirane su od strane našeg rukovodstva u odjeljenju revizije i našeg Direktora Profesionalne Prakse (PPD). AQR program daje značajne podatke o našoj praksi i pruža nam mogućnost kontinuiranog rasta kvaliteta.

Eksterne kontrole kvaliteta revizije

U skladu sa članom 48 Zakona o reviziji („Službeni list Crne Gore“ broj 001/17), članom 31 Zakona o inspeksijskom nadzoru („Službeni list Republike Crne Gore“ broj 39/3; „Službeni list Crne Gore“ broj 79/09, 57/11, 18/14, 11/15 i 52/16), EY Montenegro kao i naši serifikovani revizori bili su predmet nadzora od strane ovlašćenih lica Ministarstva finansija Crne Gore (Direktorat za centralnu harmonizaciju).

Nadzor nad radom društva, odnosno ovlašćenih revizora je izvršen u periodu od 12. oktobra 2020. godine do 10. novembra 2020. godine, a zapisnik o izvršenom nadzoru je izdat dana 11. novembra 2020. godine.

Uvažavamo i imamo korist od procesa kontrole sprovedene od strane Ministarstva finansija. Temeljno ispitujemo sva pitanja koja se javljaju u procesu provjere sa ciljem da identifikujemo oblasti u kojima možemo unaprijediti kvalitet revizorskih usluga. Angažovanja sa značajnim nalazima podliježu globalnoj analizi utvrđivanja uzroka (vidjeti sljedeći odjeljak). Zajedno sa našim AQR procesom, eksterna kontrola pruža nam dragocjen uvid u kvalitet EY revizija. Uvid nam omogućava da efikasno izvršimo revizije visokog kvaliteta. Informacije o Ministarstvu finansija mogu se pronaći na sljedećem sajtu: [Ministarstvo finansija \(www.gov.me\)](http://www.gov.me)

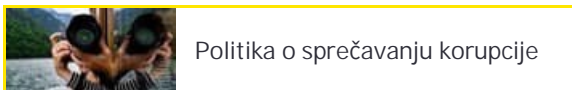

Analiza utvrđivanja uzroka je centralni dio EY okvira za unapređenje kvaliteta, i ona pruža iscrpnu procjenu uzroka koji čine osnov povoljnog ili nepovoljnog ishoda revizorskog ispitivanja. Ona omogućava identifikovanje ključnih faktora koji mogu uticati na kvalitet revizije i postupanje na odgovarajući način. Globalni EY process utvrđivanja uzroka je dizajniran tako da podstiče dosljednost u izvršenju i pravovremeno završavanje, kao i izvršenje akcionih planova koji se aktivno prate.

Revizorska praksa u EY Montenegro identifikuje i ocjenjuje različite uslove i događaje koji dovode do pozitivnih ili negativnih ishoda. Razvijaju se odgovarajući planovi djelanja koji će se baviti uzrocima bitnih nalaza u vezi sa angažovanjima. Revizorska praksa EY Montenegro provjerava prirodu i prevalenciju nalaza i uzroka kako bi utvrdila da li postoje sistemski problemi, a ukoliko postoje, razvijaju se planovi daljeg djelanja. EY's Global Remediation Taskforce je odgovorna za bavljenje svim uzrocima rasprostranjenim širom mreže i za implementiranje odgovarajućih planova djelanja u širem području.

Globalni kodeks ponašanja pruža jasne standarde koji vode naše postupke i poslovno ponašanje. EY Montenegro postupa u skladu sa važećim zakonima i propisima u Crnoj Gori, a EY vrijednosti naglašavaju našu predanost činjenju prave stvari. Posvećenost ovom važnom cilju se ogleda u nizu politika i postupaka, objašnjenih u narednim poglavljima.

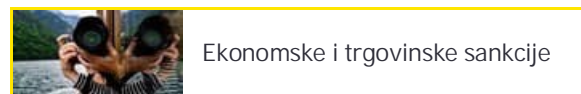

Globalna EY politika o sprečavanju korupcije usmjerava EY zaposlene u vezi sa određenim neetičkim i nezakinitim aktivnostima. Ova Politika naglašava obavezu poštovanja propisa o sprečavanju korupcije i pruža definiciju šta predstavlja korupciju, odnosno podmićivanje. Dodatno, ova politika utvrđuje pojedine odgovornosti za slučajeve kada se otkrije postojanje korupcije. Uzevši u obzir sve veće prisustvo korupcije na globalnom nivou, ulaže se kontinuiran napor da se mjere sprečavanja korupcije primjenjuju u čitavom EY-u.

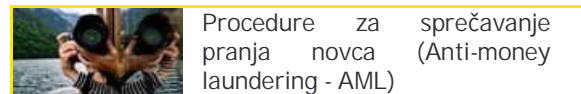

Trgovanje hartijama od vrijednosti je regulisano nizom zakona i drugih propisa, a EY zaposleni su obavezni da se pridržavaju propisa kojima se uređuje trgovanje na osnovu insajderskih informacija. Naime, zaposlenima u EY-u zabranjeno je da trguju hartijama od vrijednosti, dok su u posjedu neobjavljenih informacija o značajnim činjenicama.

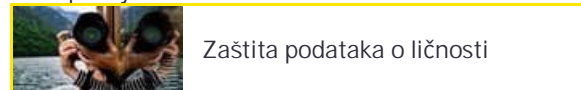
Globalna EY politika o trgovanju na osnovu insajderskih informacija potvrđuje obavezu naših zaposlenih da ne trguju hartijama od vrijednosti kada su u posjedu insajderskih informacija, pruža detalje o tome šta je insajderska informacija i identifikuje kome naši zaposleni treba da se obrate ako imaju pitanja u vezi sa njihovim odgovornostima.

Važno je da smo svjesni da se konstantno mijenja situacija u pogledu međunarodnih ekonomskih i trgovinskih sankcija. EY prati uvođenje sankcija širom svijeta, kako u trenutku kada se poslovni odnosi prihvataju, tako i u toku njihovog nastavljanja. EY obezbjeđuje smjernice svojim zaposlenima o odnosima i aktivnostima na koje uvedene sankcije utiču.

EY Montenegro je određen kao obveznik važećih propisa o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma. U skladu sa Globalnim EY uputstvima o sprečavanju pranja novca, EY Montenegro je primijenio politike i procedure dizajnirane da ispune ove obaveze, uključujući procedure Upoznaj svog klijenta, procjene rizika i izvještavanje o sumnjivim transakcijama. EY zaposleni su obučeni u vezi sa svojim odgovornostima prema AML propisima i dobili su uputstva o tome koga da konsultuju kada imaju neko pitanje na ovu temu.

EY globalna politika o zaštiti podataka o ličnosti propisuje principe koje treba primijeniti prilikom obrade podataka o ličnosti, uključujući podatke o ličnosti koji se odnose na tekuće, bivše i potencijalne klijente, zaposlene, dobavljače i poslovne saradnike. Politika je u skladu sa strogim zahtjevima Opšte uredbe o zaštiti podataka o ličnosti Evropske unije (GDPR) i drugih važećih zakona i propisa o zaštiti podataka o ličnosti, uključujući Zakon o zaštiti podataka o ličnosti Crne Gore. EY takođe ima Obavezujuća poslovna pravila, odobrena od strane regulatornih tijela EU, sa ciljem olakšanja prenosa podataka o ličnosti unutar EY mreže.

Čuvanje dokumenata

Globalna i lokalna EY politika čuvanja i arhiviranja dokumenata i informacija važi za sva angažovanja, kao i za sve zaposlene. Ova politika se odnosi na čuvanje dokumenata, naročito kada pojedinac postane svjestan mogućnosti nastanka potencijalne tužbe, spora, istrage, sudskog poziva ili ostalih regulatornih postupaka kako protiv EY ili nekog od naših klijenata, a može se odnositi i na naš rad. Takođe se odnosi i na zakonske zahtjeve Crne Gore, koji se tiču stvaranja i očuvanja radnih papira relevantnih za obavljen posao.

Procedure poštovanja nezavisnosti

Procedure poštovanja nezavisnosti

Globalne EY politike i procedure nezavisnosti zahtijevaju da se EY u Crnoj Gori i svi zaposleni pridržavaju standarda nezavisnosti koji su primjenjivi na specifična/određena angažovanja uključujući na primjer, standard nezavisnosti prema IESBA-i kao i lokalne zahtjeve kada je nezavisnost revizora u pitanju kao i Kodeks etičkog ponašanja.

Mi razmatramo i procjenjujemo nezavisnost iz nekoliko važnih aspekata- uključujući finansijske odnose naših zaposlenih, odnose među zaposlenima i sa klijentima; dozvoljenost nerevizorskih usluga koje pružamo revizorskim klijentima; primjenjivi zahtjevi rotacije kompanije i partnera; ugovaranje naknade; prethodno odobrenje Odbora za reviziju - tamo gdje je to primjenjivo/moguće, kao i naknade i kompenzacije za partnere.

Nepostupanje u skladu sa zahtjevima procedure poštovanja nezavisnosti utiče na odluke vezane za promociju i kompenzaciju zaposlenih i povlači druge disciplinske mjere, uključujući i udaljšavanje iz EY Montenegro.

EY Montenegro je implementirao EY Globalne aplikacije, alate i procese kako bi podržao svoje zaposlene u poštovanju politika i procedura nezavisnosti.

EY global politika nezavisnosti

EY globalna politika nezavisnosti sadrži zahtjeve nezavisnosti za sve EY kompanije članice kao i za sve zaposlene. To je politika koja se zasniva na kodeksu nezavisnosti IESBA (Međunarodni kodeks etike za profesionalne računovođe izdat od strane Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe), sa još poštrenijim zahtjevima ukoliko tako propisuje navedeni regulator. Ova politika uključuje i dodatne korisne smjernice o velikom broju pitanja kako bi se stručnom i drugom osoblju pomoglo u primjeni pravila nezavisnosti. EY globalna politika nezavisnosti je dostupna na EY intranetu.

EY Globalni sistem nezavisnosti (GIS)

EY globalni sistem nezavisnosti (GIS) je alatka koja služi EY zaposlenima da odrede tip usluge koji se može pružiti javnim društvima uzimajući u obzir politike i procedure nezavisnosti. Najčešće su to klijenti koji su

listirani na berzi i njihova zavisna društva, ali postoje i druge vrste klijenata kojima se pružaju usluge uvjeravanja. Alat uključuje porodično stablo povezanih društava revizorskih klijenata čije hartije od vrijednosti se kotiraju na berzi i isti se ažurira od strane članova revizorskih timova. Naši zaposleni često koriste ovu alatku kako bi odredili koju vrstu usluge mogu pružiti klijentu kao i tip poslovnog odnosa u koji možemo ući sa klijentima.

EY globalni sistem kontrole (GMS)

EY globalni sistem kontrole (GMS) je još jedna važna globalna alatka koja omogućava svim našim zaposlenima da identifikuju hartije od vrijednosti i druga ulaganja, koja nije dozvoljeno držati u vlasništvu. Takođe, od partnera, licenciranih ovlašćenih revizora i menadžera višeg ranga se očekuje da prijavljuju kroz ovaj sistem detalje o svim hartijama od vrijednosti, koje oni sami ili članovi njihove uže porodice posjeduju. Kada pojedinac izvijesti da posjeduje zabranjene hartije od vrijednosti, od njega će biti zatraženo da ih otuđi. Izuzeci koji se identifikuju tokom ovog procesa, prijavljuju se kroz globalni sistem za prijavljivanje incidenata (GIIRS) radi ispunjenja regulatornih zahtjeva.

GMS takođe omogućava godišnju i kvartalnu potvrdu nezavisnosti, u skladu sa EY politikama nezavisnosti, a kao što je detaljnije opisano u nastavku.

Pridržavanje politici nezavisnosti

Uspostavili smo brojne procese i programe koji su usmjereni na praćenje poštovanja zahtjeva nezavisnosti kompanija članica EY i njihovih zaposlenih. Oni uključuju sljedeće aktivnosti, programe i procese.

Potvrde nezavisnosti

EY Montenegro je godišnje uključen u regionalni proces kako bi se potvrdila usaglašenost sa Globalnom politikom nezavisnosti i kako bi se prijavili eventualni izuzeci.

Svi EY profesionalci, kao i ostali u zavisnosti od njihove uloge ili funkcije, su obavezni da potvrde usklađenost sa politikama i procedurama nezavisnosti najmanje jednom godišnje. Partneri su obavezni da potvrde nezavisnost na kvartalnom nivou.

Pregled usklađenosti sa praksom nezavisnosti

EY uspostavlja i sprovodi određene procedure kako bi se ocijenila usaglašenost EY članica sa politikama nezavisnosti. Ovi testovi podrazumijevaju pregled nerezivorskih usluga, poslovnih odnosa sa društvima kojima pružamo usluge revizije i finansijske odnose sa drugim kompanijama članicama.

Testiranje usklađenost individualne nezavisnosti

Svake godine globalni EY tim zadužen za nezavisnost uspostavlja program testiranja usklađenosti sa zahtjevima za potvrdu individualne nezavisnosti i sa izvještavanjem informacija u GMS.-u. Za ciklus testiranja za 2022. godinu, EY Montenegro je testirao partnere i ostale zaposlene.

Nerezivorske usluge

Postizanje usklađenosti sa profesionalnim standardima, zakonima i propisima koji regulišu pružanje nerezivorskih usluga revizorskim klijentima je omogućeno putem različitih mehanizama, uključujući i upotrebu PACE-a (kao što je opisano na stranici 19) i SORT-a (opisano ispod), treninga, alata i potrebnih procedura korišćenih za vrijeme obavljanja revizija i naših internih procesa pregleda i kontrole. Imamo i proces za razmatranje i odobravanje određenih nerezivorskih usluga prije nego što prihvatimo angažovanje.

Globalna edukacija iz oblasti poštovanja nezavisnosti

EY razvija i sprovodi brojne programe edukacije u oblasti poštovanja nezavisnosti. Svi zaposleni su dužni da učestvuju u godišnjoj edukaciji o nezavisnosti, a u cilju održavanja naše nezavisnosti u odnosu na klijente kojima pružamo usluge revizije.

Cilj edukacije je da pomogne našim zaposlenima da razumiju svoje odgovornosti i da omogućimo svakome od njih, kao i EY-u, da budu nezavisni od bilo kojih uticaja koji bi se mogli smatrati inkompatibilnim kada su u pitanju objektivnost, integritet i nepristrasnost prilikom pružanja usluga revizije.

Godišnji program edukacije pokriva naše zahtjeve za nezavisnošću usmjeravanjem na nedavne izmjene u politici, ali i na druge važne i značajne teme.

Blagovremeno izvršenje godišnje edukacije je neophodno i pomno je praćeno.

Pored programa godišnje edukacije, postoje drugi programi i sadržaji u oblasti poštovanja nezavisnosti kao što su programi edukacije novozaposlenih, određeni programi edukacije prilikom prelaska na višu poziciju kao i programi edukacije profesionalnog osoblja koje se bavi pružanjem usluga revizije.

Alat za referentni portfolio usluga (SORT)

SORT služi kao glavna lista odobrenih EY usluga. Kroz EY aplikaciju SORT mi redovno ocjenjujemo i pratimo naš portfolio usluga koje pružamo kako bismo bili sigurni da su te usluge u skladu sa zakonom i profesionalnim standardima, odnosno kako bismo osigurali da nove usluge koje razvijamo imaju odgovarajuće metodologije, procedure i procese. Kada je potrebno, prekidamo ili ne pružamo usluge koje bi mogle dovesti u pitanje naše poštovanje politika i procedura nezavisnosti.

Takođe, SORT pruža informacije zaposlenima o uslugama koje pružamo i obuhvata smjernice vezane za usluge koje mogu biti pružene klijentima kojima već pružamo usluge revizije, nerezivorskim klijentima, kao i smjernice za nezavisnost i druga pitanja vezana za upravljanje rizikom.

Poslovni odnosi Nezavisnost Prikupljanje i procjena podataka (Data Gathering and Evaluation - BRIDGE)

Od zaposlenih u EY-ju zahtijeva se da koriste BRIDGE u mnogim okolnostima da identifikuju, procijene i dobiju unaprijed odobrenje potencijalnog poslovnog odnosa sa klijentom revizije, čime podržavamo našu usklađenost sa zahtjevima nezavisnosti.

Odbori za reviziju i nadzor nezavisnosti

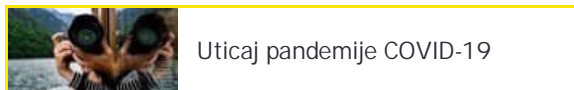
EY prepoznaje važnu ulogu koju u kontroli poštovanja nezavisnosti imaju Odbor za reviziju i slična tijela korporativnog upravljanja. Nadležni i nezavisni odbori za reviziju u ime akcionara, imaju ključnu ulogu u zaštiti nezavisnosti i sprečavanja konflikta interesa. EY Montenegro je posvećen čvrstoj i stalnoj komunikaciji sa odborima za reviziju ili organima upravljanja. Koristeći naše programe za kontrolu kvaliteta mi pratimo i testiramo usklađenost komunikacije sa odborima za reviziju sa našim standardima, a u slučajevima kada je to potrebno, i obavezno odobrenje za pružanje usluga.

Ulaganje u
izuzetne talente
i kontinuirano
obrazovanje

Ulaganje u izuzetne talente i kontinuirano obrazovanje

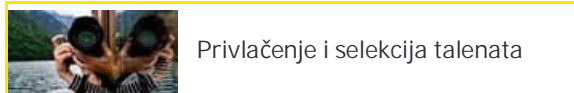
Kontinuirana posvećenost EY-a ulaganju u talente će podstaći dalji napredak u kvalitetu revizije, stvarajući stvarnu vrijednost i uvid za kompanije koje su predmet revizije EY timova. Čak i tokom perioda neuporedivih poremećaja, kompanije članice EY nastavile su da ulažu vrijeme i resurse kako bi izvukle najbolje iz svojih ljudi.

Prelazak na rad na daljinu na početku pandemije COVID-19 ubrzao je trend koji je već bio prisutan u revizorskoj profesiji. Revizori prelaze na fleksibilnije načine rada na osnovu zahtjeva entiteta koji su predmet revizije, revizorskih kompanija i pojedinca.

Ovo promjenljivo radno okruženje je ubrzalo potrebu da revizori bolje koriste dostupnu tehnologiju, da imaju agilnan način razmišljanja koji obuhvata promjene i poremećaje i da efikasno rade u timovima.

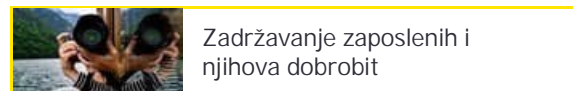
Takođe je tokom pandemije povećan fokus na to kako timovi rade zajedno i na poboljšanju komunikacije. Kao dio toga, koristimo moć naše globalne mreže da dijelimo ideje o najboljim praksama na ključne teme – ulazak u organizaciju, pametni načini rada, blagostanje, podučavanje i mentorstvo, i angažovanje i unapređenje timskih iskustava.

Dodatno, organizacija je preduzela mjere za rješavanje novih rizika, kroz obuku i fokus na povećanju svijesti o ovim rizicima. Zajedničke teme na koje timovi treba da se fokusiraju se komuniciraju u cijeloj organizaciji.

Nadmetanje za talentovane ljude sa relevantnim vještinama nikada nije bilo veće i pronalaženje sljedeće generacije visokokvalitetnih revizora glavni je prioritet. Ulažemo velike napore da naša mreža regrutera širom svijeta bude u toku sa aktuelnim trendovima i vrućim temama u reviziji, kako bi bili naoružani informacijama za razgovor sa kandidatima. Takođe istražujemo nekoliko inovacija u zapošljavanju koje imaju potencijal da nas učine privlačnijima za raznoliku publiku i poboljšaju iskustvo kandidata.

Kako bi se regrutovali ljudi koji se uklapaju u kulturu organizacije, važno je uzeti u obzir ne samo tehničku izvrsnost, već i druge atribute – komunikacijske vještine, visoke etičke standarde i sposobnost saradnje u timovima sa visokim učinkom. Od svih novozaposlenih se očekuje da zadovolje visoke standarde integriteta i da imaju jaku poslovnu sposobnost i liderski potencijal. Planiranje radne snage važan je pokretač jer EY nastoji da razumije, predvidi i predvodi promjene koje će uticati na profesiju. Alati za planiranje omogućavaju kompaniji da modeluje različite pretpostavke i identifikuje potrebne akcije na kratkoročnoj i dugoročnoj osnovi. Alati pomažu da se povežu različite inicijative vezane za talente, počevši od selekcije – identifikovanja broja ljudi i potrebnih vještina – a zatim povezivanja sa razvojem karijere. Ovo znanje omogućava EY organizaciji da ponudi značajan napredak i mogućnosti u karijeri.

Nakon selekcije talentovanih ljudi, njihovo zadržavanje u kompaniji ključni je faktor koji doprinosi pružanju visokokvalitetnih revizija. Zadržavanje može varirati u zavisnosti od spoljnih pokretača kao što su uslovi na tržištu. Međutim, postoji jedan faktor koji je globalno konzistentan: očekivanja zaposlenih.

Pitanje ravnoteže između posla i privatnog života postaje sve važnije za zaposlene u EY-ju. Ljudi su sada daleko više fokusirani na postizanje prave ravnoteže između svog profesionalnog i ličnog života. Zbog toga je sve važniji prioritet HR-a fokusiranje na dobrobit i poboljšanje svakodnevnog iskustva zaposlenih u EY-ju. Što organizacija može bolje da podrži dobrobit ljudi, veća je vjerovatnoća da će im pružiti ubjedljive razloge za nastavak karijere u okviru EY mreže. Nedavno pokrenuta Globalna EY strategija dobrobiti ima za svoj sveobuhvatni cilj da ugradi kulturu dobrostanja kroz posvećenost rukovodstva i obezbjeđivanje odgovarajućih resursa i mogućnosti za postizanje optimalnog zdravlja i učinka. Cilj je povećati zadovoljstvo poslom, pomoći ljudima da se brinu o sebi i da budu efikasniji.

Dodatno, manje je vjerovatno da će početnici u svijetu rada ostati u istoj organizaciji tokom cijele svoje karijere. Stoga povećanje zadržavanja sada znači više fokusiranje na putovanje nego na odredište. Dio ove posvećenosti predstavlja i snažniji fokus na upravljanje iskustvom, raspoređivanje revizora na angažovanja, gdje mogu da nađu prilike da prošire svoje znanje, kao dio dugoročnog napredovanja u karijeri.

Personalizovane karijere sa različitim iskustvima

Kako radna snaga postaje raznorodnija u smislu porijekla, vještina i obrazovanja, tako se i aspiracije mijenjaju. Kako više ljudi sa specijalizovanim vještinama ulaze u organizaciju, kompanije članice EY stvaraju raznovrsniji, fleksibilniji i agilniji set karijera za profesionalce zasnovanim na modelu pružanja usluga koje su usmjerene ka budućnosti.

Novozaposleni mogu imati različite nade u karijeri, tako da im se pružaju neophodni alati i procesi za upravljanje svojim napredovanjem. Individualizovanija struktura karijere je od vitalnog značaja za privlačenje novih talenata i za pomaganje u razvoju i zadržavanju postojeće radne snage.

Promocije se fokusiraju na vještine ljudi, a ne na broj godina na poziciji. Na primjer, EY organizacija uvodi više „agilnih promocija“, gdje se napredovanje u karijeri odvija kada je pojedinac spreman, a ne u određeno vrijeme u godini.

Vidimo veliki uspjeh kroz ove redizajnirane karijerne puteve. U anketi zaposlenih u martu 2022. godine, 76% ispitanika se složilo da u EY postoje različiti putevi u karijeri koji će im pomoći da izgrade karijeru koja im odgovara (7% više u odnosu na 2021. godinu).

Proces evaluacije rada zaposlenih

EY ima okvir za proces evaluacije koji povezuje karijeru, razvoj i učinak ljudi. Kroz stalne povratne informacije, razvoj, izuzetne savjetnike i razgovore o karijeri, on usklađuje pojedince sa EY strategijom i omogućava ljudima da se usredsrede na budućnost. Personalizovani nalog doprinosi tome da se lakše interpretira lični učinak spram rukovodstva u EY svijetu, uključujući kvalitet, upravljanje rizikom i tehničku vještinu, kao i procjeni učinak spram kolega istog ranga. Povratne informacije dobijene tokom godišnjeg ciklusa prikupljaju se i koriste kao informacije za programe naknade i nagrađivanja.

U središtu okvira su razgovori između zaposlenog i njegovog savjetnika, koji pokrivaju teme kao što su različita karijerna putovanja, primjena nove tehnologije, iskustvo u novim timovima i učenje. Ovi razgovori pomažu da se identifikuju mogućnosti za dalji razvoj i da se izgrade vještine usmjerene na budućnost.

Okvir za proces evaluacije proteže se na partnere, principale, izvršne direktore i direktore i primjenjuje se u svim kompanijama članicama EY širom svijeta. On jača globalnu poslovnu agendu nastavljajući da povezuje učinak sa širim ciljevima i vrijednostima. Proces uključuje postavljanje ciljeva, stalne povratne

informacije, planiranje ličnog razvoja i godišnju evaluaciju učinka, i sve je povezano sa priznanjem i nagradom partnera. Dokumentovanje ciljeva i učinka partnera je kamen temeljac procesa evaluacije. Ciljevi partnera firme članice moraju odražavati različite globalne i lokalne prioritete kroz šest metrika, od kojih je najvažniji kvalitet.

Angažovanje

Angažovanje zaposlenih vitalni je znak uspjeha u izgradnji prave kulture. Profesionalci u reviziji žele da osjete da je njihovom poslodavcu stalo do njihovog napretka i zadovoljstva poslom. Razumijevanje ambicija, zabrinutosti i pritiska sa kojima se suočavaju ljudi u EY-ju omogućava da se stvori bolje okruženje u kojem mogu da napreduju.

Stepen angažovanja se redovno prati kroz različite kanale, a anketa zaposlenih u martu 2022. godine pokazala je da je 72% profesionalaca u reviziji imalo povoljan stav u pogledu angažovanja, a ova brojka nastavlja da raste.

U EY Montenegro 75% profesionalaca u reviziji imalo je povoljan stav u pogledu angažovanja.

Slušanje stavova i briga zaposlenih u EY ključni je element u povećanju angažovanja. Strategija slušanja EY profesionalaca daje našim ljudima glas na svakom koraku njihovog EY iskustva, tako da znamo šta im je potrebno i šta EY može da uradi kako bi pomogao u stvaranju izuzetnih iskustava. Razumijevanje razvojnih perspektiva i iskustava zaposlenih od suštinskog je značaja za pružanje ponude vrijednosti našeg poslodavca – Izuzetno EY iskustvo. Na vama je da ga izgradite.

Istraživanje EY puls zaposlenih (EY People Pulse) sprovodi se tri puta godišnje kako bi se prikupile povratne informacije o ključnim elementima koji podstiču angažovanje i zadržavanje zaposlenih. Svaka anketa se fokusira na različite strateške pokretače (karijere, učenje i vještine, itd.) i uključuje druge relevantne teme.

Anketa o timskom EY iskustvu još jedan je ključni element naše strategije slušanja zaposlenih, čiji je cilj poboljšanje i objedinjavanje svakodnevnog iskustva za naše timove na angažovanjima. Članovi tima koji ispunjavaju uslove daju povratne informacije o svom iskustvu na angažovanju na niz pitanja, ocijenjenih na skali od pet poena. Ove povratne informacije pružaju korisne uvide i puteve za opipljive promjene na nivou tima na angažovanju.

2021. godine osnovana je mreža Global Voices za diskusiju o širim pitanjima. Grupa od 200 ljudi sa visokim ocjenama sa svih nivoa i svih podsluga iz revizije daju povratne informacije ili doprinose idejama za niz različitih strateških prioriteta. Efikasno funkcionise kao „tabla“, pružajući vrijedne perspektive i uvide i pomaže u oblikovanju strategije. Inicijativa takođe pruža priliku višem rukovodstvu da detaljno iznese svoju viziju budućnosti, a zatim dozvoli da se to proširi kroz organizaciju.

Akademija za reviziju

Kako se digitalna EY revizija stalno razvija, važno je dopuniti ključne revizorske vještine sa sve većim spektrom novih mogućnosti. Svake godine, sadržaj i fokus Akademije za reviziju prilagođavaju se novim tehnologijama i strateškim prioritetima koji promovisu kvalitet revizije. Sve promjene su dogovorene od strane rukovodstva, u skladu sa preporukama Globalnog upravnog odbora zaduženog za učenje u reviziji.

Nalazi kontrole i provjere kvaliteta redovno se pregledaju kako bi se procijenili i riješili osnovni uzroci, a zaključci se zatim unose u nastavni plan i program Akademije za reviziju kako bi se unaprijedilo i ojačalo kontinuirano učenje.

Timovi mogu biti sigurni da dobijaju osnovno učenje svjetske klase koje je ujednačeno na globalnom nivou. Bilo da to uključuje fokusiranje na promjene u regulativi, savladavanje novih tehnologija ili ugrađivanje analize podataka u postojeće revizorske prakse, Akademija za reviziju ima resurse da podrži svaku potrebu. Štaviše, Akademija za reviziju podstiče i osnažuje pojedince da primjenjuju profesionalni skepticizam, kritički razmišljaju i pružaju izuzetne usluge svojim klijentima.

Kao odgovor na pandemiju COVID-19, Akademija za reviziju sada pruža kombinaciju učenja na zahtjev i simulacije ili učenja zasnovanog na studijama slučaja koje se može pratiti bilo uživo ili virtualno.

Profesionalni razvoj

Da bi podstakao izgradnju novih vještina, program EY Bedž (EY Badge) omogućava profesionalcima da steknu vještine usmjerene na budućnost u tri različita stuba: tehnologiji, liderstvu i biznisu. Predmeti obuhvaćeni programom uključuju analitiku, transformativno liderstvo, održivost, vještačku inteligenciju, blockchain, robotsku automatizaciju procesa, inovacije, sajber bezbjednost i digitalne vještine, kao i određene sektorske sposobnosti koje su veoma tražene. Kako se program razvija tako se redovno dodaju novi bedževi.

Bedževi se dodjeljuju na osnovu globalno dosljednih kriterijuma i smatraju se kao digitalna kvalifikacija koju primaoci mogu da uključe u svoje biografije, gdje god da ih karijera kasnije odvede, kako bi demonstrirali šta su naučili tokom svog iskustva u EY. EY je bila prva organizacija za profesionalne usluge koja je ponudila takav program, uz povećanje broja zainteresovanih kako sve više članova tima prepoznaje važnost upravljanja sopstvenim portfoliom vještina.

Od 30. juna 2022. godine dodeljeno je 37.500 EY bedževa trenutnim profesionalcima u reviziji, uključujući 13.100 samo u analitici i strategiji podataka. Pored toga, više od 13.000 EY bedževa je dodijeljeno ljudima koji su od tada napustili EY. Ovo je značajno dostignuće s obzirom na to da se EY Bedž zasniva na samoinicijativi i dopunjuje zahtjevan program osnovne obavezne obuke za revizore.

Povezana sa EY Bedžom je i EY Tech MBA, onlajn kvalifikacija koju dodjeljuje Hult International Business School, trostruko akreditovani univerzitet. Ovo je prvi put da je organizacija veličine EY ponudila takvu kvalifikaciju svim svojim zaposlenima. Nakon uspjeha EY Tech MBA, takođe u saradnji sa Hultom, EY je pokrenuo master studije iz poslovne analitike i održivosti. Obje su prve kvalifikacije te vrste, i obje su besplatno dostupne svim zaposlenima u EY.

Ukupno, tokom finansijske godine do 30. juna 2022. godine, EY profesionalci u reviziji obavili su 8,2 miliona sati učenja (u poređenju sa 8,5 miliona sati prethodne godine), u prosjeku po 86,5 sati po zaposlenom.

U anketi zaposlenih u martu 2022. godine, 87% ispitanika je reklo da im EY pruža prilike za učenje koje izgrađuju vještine koje su im potrebne da bi bili uspješni (povećanje od 1% u martu 2021. godine), a 83% je reklo da im ono što uče u EY-u pomaže da ostvare svoje aspiracije u karijeri (porast od 1% u odnosu na 2021. godinu).

Takođe postoje različiti programi učenja koji su razvijeni posebno za partnere iz kompanija članica. Oni su dostupni svim partnerima kompanija članica širom svijeta i pokrivaju teme uključujući transformativno liderstvo, remetilačku inovaciju i održivost. Oni su dopunjeni sadržajnim programima koji obuhvataju sadržaje za odabrane grupe partnera o temama kao što su vođenje klijenta i remetilačka inovacija a postoje i redovni programi učenja o temama specifičnim za reviziju, kao što je prevara.

Ukoliko kompanija članica EYG pruža usluge revizije i pregled MSFI (Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja) finansijskih izvještaja, relevantni članovi tima se obučavaju da postanu MSFI akreditovani.

EY Montenegro od svojih stručnjaka za reviziju zahtijeva da steknu najmanje 20 sati kontinuiranog stručnog usavršavanja svake godine i najmanje 120 sati tokom trogodišnjeg perioda. Od ovih sati, 40% (osam sati svake godine i 48h tokom trogodišnjeg perioda) moraju uključivati obuke vezane za reviziju i računovodstvo.

Program mobilnosti

U organizaciji koja se prostire u više od 150 zemalja, mogućnosti da se iskusi posao i život su podjednako rasprostranjene. Ljudi dolaze u EY zbog izuzetnih iskustava, što uključuje i geografsku mobilnost. Obavezna rotacija preduzeća i povećana želja za raznovrsnošću i fleksibilnošću znače da je sada još važnije imati prave ljude na pravom mjestu u pravo vrijeme i dovoljno ljudi sa dovoljno vremena za izvršavanje revizorskih angažovanja.

Neizbežno, ograničenja putovanja tokom pandemije značila su da su mnoga iskustva van granica država morala biti pauzirana. Međutim, u septembru 2021. godine, zastarjeli programi mobilnosti su

pojednostavljeni u jednu novu ponudu – Mobiliti4U – koja pruža profesionalcima u reviziji da kroz jednu ulaznu tačku lociraju globalne mogućnosti. Pokriveni su i fizički i virtuelni zadaci, uključujući zamjenu poslova, gdje pojedinci mogu da zamijene uloge sa kolegama iz EY-ja na dugoročnoj ili kratkoročnoj osnovi. U anketi zaposlenih u martu 2022. godine, 84% ispitanika je reklo da smatra da ima pristup radnom iskustvu koje im je potrebno za izgradnju karijere, a u anketi četiri meseca ranije, 82% ljudi je reklo da smatra da ih EY priprema za efikasan rad sa klijentima i kolegama iz različitih zemalja i kultura.

Znanje i internet komunikacija

Pored profesionalnog razvoja i procesa evaluacije rada zaposlenih, razumijemo značaj obezbjeđenja pristupa najnovijim informacijama našim zaposlenima u reviziji kako bismo im pomogli pri obavljanju profesionalnih dužnosti. U te svrhe, EY je izvršio i značajna ulaganja u znanje i komunikacijske mreže kako bi se omogućilo brzo širenje informacija, putem interneta te pomoglo ljudima da međusobno sarađuju i podijele iskustva najboljih primjera iz prakse. To ima sve veći značaj pri otklanjanju rizika koji se javljaju kao rezultat pandemije. Neki od primjera su:

- EY Atlas, koji uključuje međunarodne računovodstvene i revizorske standarde i prateća uputstva,
- Publikacije u vezi sa najnovijim izmjenama u računovodstvenoj regulativi kao što su ilustrativni primjeri finansijskih izvještaja, najnovije izmjene i unapređenja standarda revizije i računovodstva,
- *Global Accounting and Auditing News* je nedjeljnik koji pokriva globalne politike i procedure koje su vezane za reviziju i nezavisno izvještavanje, unapređenja pravilnika koja postavljaju oni koji uspostavljaju i standarde regulacije kao i interne komentare na temu istih,
- Upozorenja iz prakse i webcast-ovi koji pokrivaju širok spektar globalnih tema, kao i tema koje su specifične za svaku zemlju, usmjerene su ka stalnom unapređenju prakse Uvjeravanja u kompanijama članicama.

Prihodi i naknade

Prihodi i naknade

Prihodi predstavljaju prihode od pruženih usluga, troškove koji su prefakturisani klijentima, ali i prihode koji su ostvareni saradnjom sa drugim EY članicama. Predstavljani prihodi potiču i od pruženih revizorskih i od nerevizorskih usluga.

Prihodi su prikazani u skladu sa zahtjevima lokalne regulative i uključuju finansijske informacije i podatke o ukupnom prihodu od obavljanja usluga revizije i prihodu dodatnih usluga, koje nijesu povezane sa revizijom.

U skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, subjekti od javnog interesa su:

1. pravna lica koja emituju hartije od vrijednosti i druge finansijske instrumente kojima se trguje na organizovanom tržištu;
2. banke i druge finansijske institucije;
3. osiguravajuća društva;
4. pravna lica razvrstana u kategoriju velikih pravnih lica u skladu sa ovim zakonom.

Usluga	Prihod
Revizorske usluge	855.144
Nerevizorske usluge	527.747
Ukupan prihod	1.382.891

Kvalitet predstavlja okosnicu naše poslovne strategije i ključni je element pri utvrđivanju našeg sistema upravljanja učinkom. Partneri i drugi zaposleni u EY Montenegro ocjenjuju se i dobijaju naknade na osnovu kriterijuma koji uključuju određene indikatore kvaliteta i upravljanja rizicima. Isto tako, kada se partneri u EY Montenegro ne pridržavaju standarda kvaliteta, preduzimaju se korektivne radnje. To može uključivati praćenje učinka, prilagođavanje kompenzacije, dodatnu obuku, dodatni nadzor ili preraspoređivanje – ili, u slučajevima ponovljenih ili posebno ozbiljnih neusaglašenosti, isključenje iz EY.

EY zabranjuje ocjenjivanje i davanje nagrade odgovornim partnerima za reviziju i ostalim ključnim partnerima na revizijskom angažmanu zasnovane na prodaji nerevizijskih usluga njihovim revizijskim klijentima. Ovo učvršćuje profesionalnu obavezu naših partnera za očuvanjem naše nezavisnost i objektivnosti.

Razvili smo posebne kriterijume za ocjenu kvaliteta i upravljanja rizicima koji uzimaju u obzir sljedeće:

- Pružanje tehničke vještine
- Naše vrijednosti kroz ponašanje i odnose
- Demonstriranje znanja i liderstva u kvalitetu i upravljanju rizicima
- Usaglašenost sa politikama i procedurama
- Usaglašenost sa zakonima, propisima i profesionalnim dužnostima

Naša filozofija naknada za partnere zahtijeva diferencirane nagrade na osnovu nivoa učinka partnera, a u skladu sa okvirom za proces evaluacije. Partneri se ocjenjuju godišnje, na osnovu kvaliteta pruženih usluga, odnosa sa klijentima kao i tržišnih i finansijskih pokazatelja.

Poslujemo u sistemu gdje se zahtijeva da godišnja ocjena učinka partnera bude usklađena sa ocjenom kvaliteta njegovog rada.

Kako bi se utvrdile tržišne vrijednosti za različite vještine i uloge, te kako bi se izvrsni pojedinci privukli i zadržali, sljedeći faktori se takođe uzimaju u obzir prilikom izračunavanja ukupne nagrade:

- Iskustvo
- Uloga i odgovornost
- Dugoročni potencijal

Dodatak 1: lista klijenata revizije koji su društva od javnog interesa

Dodatak 1: lista klijenata revizije koji su društva od javnog interesa

Klijenti revizije EY Montenegro koji su društva od javnog interesa

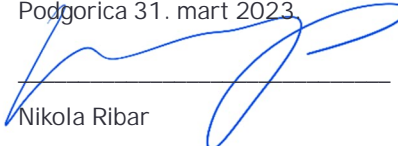
U skladu sa članom 26 i članom 29 Zakona o reviziji Crne Gore (Službeni list Crne Gore broj 001/17 od 09.01.2017), u nastavku se nalazi spisak revizorskih klijenata kojima je Ernst & Young Montenegro d.o.o., Podgorica pružao usluge revizije u periodu od 01.12.2022. do 31.12.2022.

U skladu sa gore-navedenim Zakonom, subjekti od javnog interesa su:

1. Pravna lica koja emituju hartije od vrijednosti i druge finansijske instrumente kojima se trguje na organizovanom tržištu;
2. Banke i druge finansijske institucije;
3. Osiguravajuća društva;
4. Pravna lica razvrstana u kategoriju velikih pravnih lica u skladu sa ovim zakonom.

Naziv društva:
Centralna banka Crne Gore
NLB banka A.D., Podgorica
Crnogorska komercijalna banka A.D. Podgorica
Crnogorski telekom A.D. Podgorica
Jugopetrol A.D., Podgorica
Novi duvanski kombinat A.D., Podgorica
One Crna Gora d.o.o., Podgorica
Nikšićki mlin A.D. Nikšić
Farmegra d.o.o. Podgorica

Podgorica 31. mart 2023.

Nikola Ribar

Izvršni direktor

Ernst & Young Montenegro d.o.o

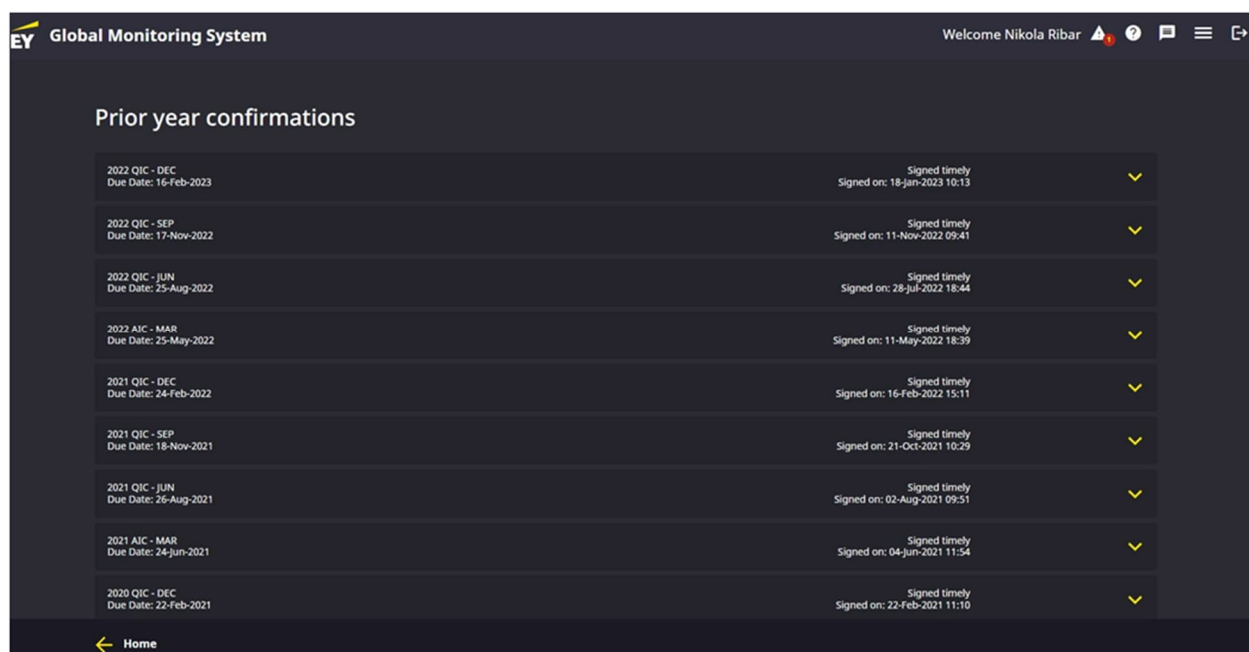

Dodatak 2: Izjava o nezavisnosti

DODATAK 2

Izjava o nezavisnosti

The screenshot displays the EY Global Monitoring System interface. At the top left is the EY logo and the text "Global Monitoring System". At the top right, it says "Welcome Nikola Ribar" followed by notification, help, and menu icons. The main content area is titled "Prior year confirmations" and contains a table with the following data:

Year and Quarter	Due Date	Status	Signed on
2022 QIC - DEC	16-Feb-2023	Signed timely	18-Jan-2023 10:13
2022 QIC - SEP	17-Nov-2022	Signed timely	11-Nov-2022 09:41
2022 QIC - JUN	25-Aug-2022	Signed timely	28-Jul-2022 18:44
2022 AIC - MAR	25-May-2022	Signed timely	11-May-2022 18:39
2021 QIC - DEC	24-Feb-2022	Signed timely	16-Feb-2022 15:11
2021 QIC - SEP	18-Nov-2021	Signed timely	21-Oct-2021 10:29
2021 QIC - JUN	26-Aug-2021	Signed timely	02-Aug-2021 09:51
2021 AIC - MAR	24-Jun-2021	Signed timely	04-Jun-2021 11:54
2020 QIC - DEC	22-Feb-2021	Signed timely	22-Feb-2021 11:10

At the bottom left of the interface, there is a "Home" button with a left-pointing arrow.

Dodatak :
spisak
registrovanih
EYG
kompanija
članica

Dodatak 2: spisak registrovanih EYG kompanija članica

Spisak registrovanih EYG kompanija članica u državama članicama EU ili EEASTate

Na 30. jun 2022. godine, sljedeće kompanije članice EYG registrovane su za obavljanje zakonskih revizija u državama članicama EU ili EEA:

Država članica	Statutarni revizor ili revizorska kuća
Austrija	Ernst & Young Wirtschaftsprüfungsgesellschaft m.b.H.
Belgija	EY Assurance Services SRL
	EY Bedrijfsrevisoren SRL
	EY Europe SRL
Bugarska	Ernst & Young Audit OOD
Hrvatska	Ernst & Young d.o.o.
Kipar	Ernst & Young Cyprus Limited
	Ernst & Young
	Ernst & Young CEA (South) Services Ltd
	Ernst & Young CEA (South) Holdings Plc
Republika Češka	Ernst & Young Audit, s.r.o.
Danska	EY Godkendt Revisionspartnerselskab
	EY Grønland Godkendt Revisionsanpartsselskab
Estonija	Ernst & Young Baltic AS
	Baltic Network OU
Finska	Ernst & Young Oy
Francuska	Artois
	Auditex
	Ernst & Young Audit
	Ernst & Young et Autres
	EY & Associés
Picarle et Associes	
Njemačka	Ernst & Young GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	Ernst & Young Heilbronner Treuhand-GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	EY Revision und Treuhand GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	Treuhand-Süd GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft Steuerberatungsgesellschaft
	TS GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	TS Treuhand GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	Schitag Schwäbische Treuhand GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
Grčka	Ernst & Young (Hellas) Certified Auditors Accountants S.A.
Mađarska	Ernst & Young Könyvvizsgáló Korlátolt Felelősségű Társaság
Island	Ernst & Young ehf

Država članica	Statutarni revizor ili revizorska kuća
Irska	Ernst & Young Chartered Accountants
Italija	EY S.p.A.
Letonija	Ernst & Young Baltic SIA
Lihtenštajn	Ernst & Young AG, Basel
	Ernst & Young GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	Ernst & Young AG, Vaduz
Litvanija	Ernst & Young Baltic UAB
Luksemburg	Ernst & Young Luxembourg S.A.
	Ernst & Young S.A.
Malta	Ernst & Young Malta Limited
Holandija	Ernst & Young Accountants LLP
Norveška	Ernst & Young AS
Poljska	Ernst & Young Audyty Polska sp. z o.o.
	Ernst & Young Audyty Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Finance sp. k
	Ernst & Young Audyty Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Doradztwo Podatkowe sp. k.
	Ernst & Young Audyty Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.
	Ernst & Young Usługi Finansowe Audyty sp. z o.o.
Portugal	Ernst & Young Audit & Associados - SROC, S.A.
Rumunija	Ernst & Young Assurance Services SRL
	Ernst & Young Support Services SRL
Slovačka	Ernst & Young Slovakia, spol. s r.o.
Slovenija	Ernst & Young d.o.o.
Španija	ATD Auditores Sector Público, S.L.U
	Ernst & Young, S.L.
Švedska	Ernst & Young AB

Ukupni promet za godinu koja je završila 30. juna 2022. godine za ove kompanije članice EYG, proistekao iz zakonskih revizija godišnjih i konsolidovanih finansijskih izveštaja bio je približno 2.34 milijardi evra.

EY | Stvaramo bolje poslovno okruženje

EY postoji kako bi stvorio bolje poslovno okruženje, pomažući u stvaranju dugoročne vrijednosti za klijente, ljude i društvo i kako bi bi gradio povjerenje na tržištima rada.

Korišćenjem podataka i tehnologije, raznovrsni EY timovi u preko 150 zemalja grade povjerenje putem usluga uvjeravanja i pomažu klijentima da se razvijaju i transformišu.

Kroz rad u oblasti uvjeravanja, savjetovanja, prava, kreiranja strategije, poreskog i transakcionog savjetovanja, EY timovi postavljaju prava pitanja kako bi našli nove odgovore na složene probleme sa kojima se danas suočava svijet.

EY predstavlja globalnu organizaciju i može se odnositi na jednu ili više firmi članica Ernst & Young Global Limited, svaka od kojih je odvojeno pravno lice. Ernst & Young Global Limited, kompanija locirana u Velikoj Britaniji, ne pruža usluge klijentima. Informacije o načinu na koji EY prikuplja i koristi lične podatke i opis prava koje pojedinci imaju u skladu sa zakonodavstvom o zaštiti podataka dostupni su putem ey.com/privacy. Kompanije članice EY ne primjenjuju ovu politiku u zemljama gdje je to zakonom zabranjeno. Za više informacija o našoj organizaciji, posjetite ey.com.

© 2023 Ernst & Young Montenegro d.o.o. Podgorica.

Sva prava zadržana.

u preko 150 zemalja

BMC Agency GA 151342597

EYG no. 006680-21Gbl

ED None

Ovaj materijal je pripremljen samo u opšte informativne svrhe i nije predviđeno oslanjati se na njega za računovodstvene, poreske, pravne ili druge stručne savjete. Molimo vas da se obratite svojim savjetnicima za određeni savjet.

ey.com